EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 160, 1 Ocak '97

Güncel gelişmeler ve devrimci görevler-1

Önemli bir yıla girmiş bulunuyoruz. 1997 yılı genel devrimci siyasal mücadele açısından kritik bir yıl olacak. Geride kalan yılın son evresinde devletteki çeteleşme olgusu ile bir bütün olarak burjuva siyasal yaşamdaki aşırı kokuşmuşluk gerçeği suyüzüne çıktı. Bu gelişme bir yandan düzen cephesindeki siyasal çekişme ve karışıklığı artırırken, öte yandan kitlelerin geniş kesimleri üzerinde uyarıcı bir etkide bulundu. İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerin politik ilgi ve duyarlılıklarında ani bir büyüme yaşandı. Bir kaç hafta arayla Ankara'da yapılan iki büyük gösteri ise bu ilgi ve duyarlılığın eyleme dönüşmesi olanakları konusunda önemli açıklıklar sağladı.

'97 yılının büyük önemi buradan gelmektedir. Bir bütün olarak devrimci güçler inisiyatifi ele alarak kitlelerdeki bu politik duyarlılığı ve mücadele potansiyelini devlet ve düzen karşıtı bir çizgide geliştirip değerlendirebilecekler midir? Böylece, devletteki çatlakları ve burjuva siyasal sahnedeki iç bölünmeleri de derinleştirerek, devrimci siyasal mücadele için güçlü bazı mevziler yaratabilecekler midir? '97 yılı bu sorulara açıklık kazandıracak.

Kritik yılın iki kritik sorunu var. Devrimci inisiyatif ve devrimci perspektif. Eğer devrimci güçler ortaya güçlü ve başarılı bir devrimci inisiyatif koyamazlarsa, güncel gelişmelerin sağladığı olanakları değerlendirme imkanını zaten bulamazlar. Fakat eğer bu inisiyatifi doğru devrimci bir çizgide gösteremezlerse, sonuç özünde yine çok farklı olmayacaktır. Güncel belirtiler devrimci taktik çizgi sorununun sanıldığından da önemli olduğunu göstermektedir. Teorik gerçekler bir yana, Türkiye'nin kendi geçmiş mücadele deneyimlerinin sağladığı tüm açıklıklara rağmen, düzen içi çözüm arayışlarının yedeğine düşmenin ciddi bir tehlike olarak belirdiğinin işaretleri var. Devrimci perspektife dayalı bir taktik çizgide birleşik devrimci inisiyatif -'97 yılı içinde devrimci siyasal mücadelenin gelişim seyrini ve sonuçlarını bu alandaki tutum ve pratikler belirleyecektir.

Öte yandan girmiş bulunduğumuz yıl komünist hareketin kendi gelişimi açısından da büyük bir önem taşımaktadır. Komünist hareket yılların ideolojik, politik ve örgütsel inşa birikimi üzerinden bu yıl parti kimliğine kavuşacaktır. Bu, bugüne kadarki gelişmemizin olanaklı kıldığı ve gelinen aşamada atılması zorunlu hale gelen kesin bir adımdır. Tüm sorun, bu tarihi önemdeki adımı koşulların elverdiği en güçlü bir politik çıkışa dönüştürmeyi başarabilmektir. Bu başarı, komünist hareketin (öteki şeyler yanında) genel devrimci siyasal mücadelenin kritik seyri içinde tutacağı yere ve oynayacağı role sıkı sıkıya bağlıdır.

***

Devrimci politika için doğru sonuçlar çıkarılmak isteniyorsa eğer, sermaye düzeninin güncel durumuna tarihsel bir perspektif içinde bakılmalıdır. Güncel durumun ayırdedici özelliği devletin çeteleştiği ve kokuştuğu gerçeğinin inkar edilemez ve üstü örtülemez bir biçimde açığa çıkmış olmasıdır. Bu olgu, dahası, çeteleşme ve kokuşmanın daha genel planda kurulu düzenin politik yaşamına egemen olduğu gerçeği, bugün artık sıradan

insanların tartışma konusu haline gelmiştir. Son dönemin bu gelişmeleri yığınlar üzerinde çok karmaşık etkiler yaratmakta, tepkilere, öfkelere, şaşkınlığa, güvensizliğe, umutsuzluğa, ve elbetteki, bu durumun değişmesi için yeni ve ileriye dönük arayışlara neden olmaktadır. Ama böyle bir etki, toplumun genelini kapsayan bu tür bir sarsıntı, ancak güncel gelişmeler uzun bir sürecin yarattığı birikimlerin dışa vurmasının bir ifadesiyse olanaklı olabilir.

Türkiye'nin son 35-40 yılı büyük bunalımlar ve büyük çalkantılar içinde geçti. Bunalımın toplumsal mücadele boyutunu dizginlemek ve ezmek, ürettiği iktisadi ve sosyal faturaları emekçi halk kitlelerine engelsizce ödetebilmek için, kurulu düzen kendini belirli aralıklarla yeniden tahkim etme yoluna gitti. Askeri darbeler ve özellikle '90'lı yıllarda örneği çok görülen daha örtülü ara müdahaleler bu işlevi gördü.

12 Eylül burada bir kilometre taşıdır. '60'lı ve '70'li yılların bunalımları ve bunun beslediği büyük toplumsal hareketlilikler, düzenin artık teklemekte olduğu konusunda burjuvaziye ve onun emperyalist dayanaklarına daha açık bir görüş sağladı. 12 Eylül askeri faşist darbesi, bu çerçevede, kendini önceleyen 20 yıllık sürecin toplam deneyimlerini gözeten bir karşı saldırı oldu. Bununla birlikte, güncel duruma 12 Eylül saldırısını izleyen son 16 yılın toplam tablosu üzerinden baktığımızda hayli dikkate değer sonuçlarla yüzyüze kalıyoruz.

Toplumsal muhalefeti ve örgütlü devrimci hareketi ezen faşist askeri rejim, düzeni düze çıkarmak ve tahkim etmek için çare ve çözüm olarak görülen tüm politikaların engelsizce uygulanacağı koşulları yarattı. '80'li yılların üçte ikisine bu koşullar egemen oldu. Uzun vadeli bir "istikrar" adına gerekli görülen her türlü iktisadi, siyasal, kültürel, ideolojik ve eğitsel önlem alındı. Tüm siyasal, idari, yasal ve kurumsal düzenlemeler buna göre yapıldı.

Peki sonuç ne oldu? Daha 1987 yılında, daha askeri rejim koşulları fiilen sürüyorken, daha darbeci generaller Çankaya'da oturuyorken, toplumsal muhalefetin ise kendisini henüz yeni yeni ve en geri biçimler içinde gösterdiği bir sırada, düzen sözcüleri ekonomik ve siyasal istikrarsızlık etkenlerinin hızla büyüdüğünü itiraf etmek zorunda kaldılar. Bu daha başlangıçtı. '90'lı yıllara dönüldüğünde, bu kez sermaye düzeninin "Cumhuriyet tarihinin en ağır iktisadi, sosyal ve siyasal sorunları" ile yüzyüze bulunduğu, "ekonomik ve siyasal yaşamın tıkandığı", düzenin bu sorunlar karşısında herhangi bir çözüm perspektifinden yoksun olduğu, bizzat düzen saflarında yaygın kabul gören bir görüş oldu. 2. Cumhuriyet tartışmaları ve TÜSİAD kaynaklı YDH, bu itirafın somut ifadesi ve dolaysız ürünüydüler. 1994 yılı başında ekonomik ve mali krizdeki ani ağırlaşmanın ortaya koyduğu tablo ise bizzat TÜSİAD sözcüleri tarafından "Cumhuriyet tarihinin en ağır ekonomik krizi" olarak tanımlandı. Tüm temel ekonomik göstergelerin negatif tablosu karşısında bu inkar edilemez bir olgu durumundaydı. Susurluk kazasıyla birlikte artık gizlenemeyerek açığa çıkan çeteleşmiş devlet gerçeğinin ardından bugün de yaygın olarak Cumhuriyet döneminin en ağır siyasal çürüme ve kokuşmuşluğundan söz ediliyor.

'90'lı yılların kurulu düzen için peşpeşe gelen bu türden Cumhuriyet tarihi rekorlarına sahne olması rastlantı mıdır? Rekor alanlarının iç bağlantıları ve organik bütünlüğü hiç de böyle olmadığını gösteriyor. Sözkonusu olan, kurulu düzen için bir tükenmişlik ve iflas tablosudur. Politika her zaman ekonominin yoğunlaşmış ifadesidir. Sermaye devleti Türkiye kapitalizminin yalnızca resmi ifadesi değil, fakat aynı zamanda en yoğunlaşmış halidir. Orta yerde duran çeteleşmiş ve kokuşmuş devlet, onu saran kokuşmuş burjuva siyasal yaşam, mevcut iktisadi ve sosyal düzenin siyasal ifadesinden başka bir şey değildir. Demek oluyor ki, temelde çürüyen ve kokuşan kapitalist ekonomik ve sosyal düzenin kendisidir. Bu sonucun devrimci politika için, izlenmesi gereken devrimci taktik çizginin stratejik doğrultusu için taşıdığı önem yeterince açıktır.

***

Fakat bu sonuç tablosunu doğru okuyabilmek için gözden kaçırılmaması gereken iki önemli nokta var. Bunlardan birincisi, aslında yukarıda özetlenen sürecin

kritik bir yönünün yeniden bir vurgulanması olacak. Önemle gözetilmelidir ki, bu negatif rekorlar serisi, düzeni düze çıkarmak için yapılmış, bu çerçevede burjuvaziye çok yönlü ve kapsamlı bir önlemler dizisini engelsizce uygulama olanağı sağlamış bir askeri faşist darbe döneminin **hemen ardından** başgöstermiştir. Bu gerçek, düzenin karşı karşıya bulunduğu sorunların yapısal olduğunu, en elverişli koşullarda ve yıllarca uygulanmış reçetelerin bile herhangi bir iyileşme ya da çözüm sağlamadığını, yalnızca faturanın işçi sınıfına ve emekçilere ödetme kolaylığı (bu çerçevede geçici rahatlamalar) yarattığını gösterir.

İkinci nokta bununla bağlantılı fakat daha da önemlidir.

'90'lı yılları kaplayan bu sonuçlar dizisi, devrimci muhalefetin son derece cılız olduğu yılların ürünüdür. Türkiye'de sınıflar mücadelesinin çok geri bir düzeyde seyrettiği, toplumsal muhalefetin henüz devrimcileşemediği koşullarda ortaya çıkmıştır. Kürt özgürlük mücadelesi etkenini bir an için bir yana bırakacak olursak, toplumsal muhalefetin kitle hareketleri biçiminde yeni bir canlanma dönemine girdiği son 9 yıl içerisinde, sermaye düzenini sıkıntıya sokan ve ona iktisadi kazanımlar alanında bazı geçici geri adımlar attıran tek ciddi çıkış '89-90 yıllarının işçi eylemleridir. (Bunun yarattığı sınırlı etkileri ise tekelci sermaye zam, enflasyon ve tensikatlarla çok geçmeden telafi etmiştir.) Bunun ötesindeki sayısız kitlesel hareketlilikler, kendi içindeki önemleri ne olursa olsun, sermaye düzeni için iktisadi ya da politik açıdan önemli bir sıkıntıya dönüşme gücü gösterememişlerdir.

Sermaye düzeni için son yıllarda büyük avantaj oluşturan bu durum, gerçekte onun aşırı zayıflığının bir kanıtıdır. İşçi sınıfının ve emekçi halk kitlelerinin henüz ciddi bir devrimci muhalefeti ile karşılaşmayan bir düzen, buna rağmen iktisadi, sosyal ve siyasal cephede kendi tarihinin en ağır sorunlarıyla yüzyüze kalabilmiştir. Bu olgu, devrimci sınıflar mücadelesi etkeninin de kendisini gösterdiği bir durumda, mevcut krizin hangi boyutlar alabileceği konusunda da bir fikir vermektedir.

Ama, denecektir, Kürt sorunu etkeni, Kürt özgürlük mücadelesinin düzenin tüm dengelerinde yarattığı çatlamalar ve ürettiği sonu gelmez fatura, tam da bugünkü durumun gerisindeki asıl ve belirleyici etken değil midir? Bu iddiada büyük bir gerçek payı ile büyük bir yanılgı içiçe duruyor. İddianın apaçık gerçek payı bugüne kadar herkes tarafından ifade edilegeldi. Oysa bu iddia aynı zamanda Türkiye'nin kapitalist düzeninin temel gerçeklerini gizlemekte, bu çerçevede büyük yanılgılara neden olmaktadır. Bu yanılgılar bugüne kadar doğru dürüst tartışılmadı.

Kürt özgürlük mücadelesinin rejimin ideolojik kimliğinde, iç siyasal dengelerinde büyük sarsıntılar yarattığı, iç ve dış politikada devleti büyük çıkmazlara sürüklediği açıktır. Dahası, bu mücadeleyi boğmak için yürütülen kirli savaşın bugünkü çeteleşmede ve siyasal kokuşmada temelli bir rol oynadığı da yeterince açıktır. Bunlar çok bilinen, çok tartışılan, döne döne vurgulanan gerçeklerdir. Fakat Kürt sorununun siyasal gündemde tuttuğu özel yerin de etkisiyle bu gerçekler öylesine abartıldı ki, Kürt sorunu adeta düzenin bugün karşı karşıya bulunduğu her türlü çözümsüzlüğün asıl kaynağı olarak algılanmaya başlandı. İşin ilginç ve dikkate değer yanı, karşı-devrimci düzen propagandasının da sürekli olarak bu fikri işlemesidir. Düzenin ideologları, sözcüleri, medyadaki popüler yorumcular iddia ederler ki, eğer Kürt sorunu olmasaydı, ya da bu soruna bir biçimde bir çözüm bulunabilseydi, Türkiye'nin ekonomisi çoktan düze çıkmış, politik yaşamı normale dönmüştü. Düzen propagandası, tüm sorun ve sıkıntıların kaynağının Kürt sorunu olduğu temasını işleyerek, her şeyi "bölücü terör belası"na bağlayarak, bu yolla emekçi kitlelerden kapitalist düzenin yapısal ve çözümsüz gerçeklerini gizlemeye çalışır.

Öncelikle vurgulanmalıdır ki, Türkiye kapitalizminin bugün yaşamakta olduğu ağır iktisadi, sosyal ve siyasal sorunlar hiç de Kürt sorunundan kaynaklanmamakta, fakat yalnızca bu sorun tarafından daha da ağırlaştırılmaktadır. Bunu görebilmek için Türkiye'nin son 40 yıllık tablosuna toplamı içinde bakmak yeterlidir. Fakat daha da büyük önem taşıyan bir başka temel nokta

var. Türkiye kapitalizminin yapısal ve çözümsüz sorunlarının ağırlaşmasında bu denli önemli bir rol oynayan aynı Kürt sorunu, öte yandan, bunun beslediği toplumsal muhalefetin dizginlenmesi ve saptırılmasında da önemli bir rol oynamıştır.

Burjuvazi Kürt sorununu üç önemli yönden kullanmıştır. İlkin, tüm düzen güçleri arasında 12 Eylül darbesinin ardından ordu zoruyla sağlanan genel siyasal birlik ("milli mutabakat"), '80'li yılların sonundan itibaren, bu kez "bölücü teröre karşı mücadele" adına Kürt sorunu üzerinden sağlanmıştır. Kürt halkının özgürlük mücadelesini boğmak için yürütülen kirli savaş tüm gerici politik güçleri MGK çizgisinde birleştirmiştir. İkinci olarak, yine teröre karşı mücadele adı altında, dizginsiz bir devlet terörü, her türlü faşist baskı ve terör uygulamaları meşrulaştırılmış, gerekli yasal ve kurumsal yeni dayanaklara kavuşturulmuştur. Ve son olarak, ülkenin birliği ve bütünlüğünü korumak adı altında dizginsiz bir şovenizm tüm topluma pompalanmış, bu yolla düzenin kitle tabanı korunmaya çalışılmış, bunda başarılı da olunmuştur. İşçi sınıfı da içinde, Türk emekçi kitlelerinin büyük bir bölümü bu doğrultuda şartlandırılmış, bu yolla emekçilerin dikkatleri kendi gerçek sorunlarından uzaklaştırılmaya çalışılmıştır. Dahası, bunda başarılı olunduğu ölçüde, kitlelerin, kendi mevcut sıkıntılarının kaynağı olarak Kürt özgürlük mücadelesini görmeleri ve böylece şovenizmin tuzağına daha kolay düşmeleri sağlanmıştır.

Bu üç faktör birarada toplumsal muhalefet dinamiklerini sınırlamış, sınıf ve kitle hareketinin gelişip serpilmesini zora sokmuştur. Bunda kuşkusuz devrimci hareketin belirgin zayıflık ve zaaflarının da temel bir rolü vardır. Bu zaten bilinen ve hep ifade edilen bir gerçektir. Fakat tersinden, sınırlı güçlerle gösterilen tüm çabalara rağmen elle tutulur bir gelişmeyi başaramamanın gerisinde de, yukarıda sıralanan faktörlerin, bunların toplumsal muhalefeti sınırlayan ve saptıran sonuçlarının belirgin bir rolü vardır.

***

Susurluk kazası ile gündeme gelen gelişmelerin asıl önemi ve anlamı da işte buradadır.

Bu gelişmeler devlet bünyesindeki çatlakları açığa çıkarmış, bu burjuva siyasal sahneye yansımış, karşı-devrim cephesinin iç bütünlüğünde ve birleşik tutumunda büyüyen bir zaafiyete neden olmuştur.

Bu etkenin kendisi, bugüne kadar geniş yığınlardan belli bir başarıyla gizlenen bir yığın pis ve kanlı iş ve ilişkinin açığa çıkmasını kolaylaştırmıştır. Böylece teröre karşı mücadele adı altında çeteleşip mafyalaşan bir devlet gerçeği sıradan insanın tartışma gündemine girmiştir. Devletin baskı ve terör aygıtları ve uygulamaları sorgulanmaya başlamıştır.

Ve nihayet, bütün bu pis, kanlı ve kirli iş ve ilişkilerin bugüne kadar "vatan" ve "millet" adına, "ülkenin birliği ve bütünlüğü" demagojilerinin arkasına sığınılarak yapıldığının görülmesi ise şovenizm silahına önemli bir darbe olmuştur.

Son bir nokta daha eklenebilir. Bütün bu gelişmeler Refah Partisi'nin iktidar, Erbakan'ın başbakan olduğu bir sırada yaşanıyor. Bugüne kadar yığınların sosyal hoşnutsuzluğunu, düzendeki çürüme ve kokuşmaya karşı tepkisini istismar ederek politik güç kazanan bu parti ve onun lideri, açığa dökülen her türlü pisliği örtmeye ve gerçekleri kitlelerden gizlemeye çalışıyor. Kuşkusuz bu davranışı geniş kitleler ibretle izliyor. Bu da bir başka olumlu gelişmedir.

Tüm bunlar birarada, toplumsal muhalefet hareketinin gelişip serpilmesini, devrimcileşmesini ve devrimci bir önderlikle buluşmasını kolaylaştıracak bir yeni döneme girildiğinin işaretleridir. Elbette bu konuda kesin şeyler söylemek için henüz erkendir. Fakat iki nokta şimdiden kesindir. İlkin, gelişmeler beklendiği gibi seyrederse eğer, Türkiye'nin kapitalist düzeninin soluğunu kesen kriz nihayet kitle mücadelesinin devrimci baskısıyla da birleşecek, böylece süreç devrimci bir duruma doğru evrilecektir. İkinci olarak, mevcut gelişmelerin umulan devrimci sonuçlara yol açması, bugün ortaya çıkmış bulunan fırsatları bu doğrultuda değerlendirebilmek için gösterilecek devrimci çaba ve inisiyatife de yakından bağlı olacaktır.

EKİM

5 Ocak eylemi üzerine

Sermaye iktidarı ve Türk-İş cephesi

Türk-İş'in 5 Ocak mitingi öncesinde Demirel ile B.Meral arasında "basına kapalı" bir görüşme gerçekleşti. Bu görüşme sonrasında Demirel, "*Türk-İş'in bu eylem kararı bizi sevindirdi, meydanları boş bırakmasınlar, yanlış gittiği düşünülen şeylerin meydanlardan haykırılması iyidir, bırakınız işçileri rahatlatsınlar, bu onların görevidir*" diyerek, Türk-İş'vari bir eyleme neden yeşil ışık yaktıklarını ifade ediyordu. Demirel'in bu sözleri sermaye iktidarının bu eylemden beklentilerini ve Türk-İş yönetiminin burada üstlendiği misyonu özetliyordu. Demirel ayrıca Türk-İş'in bu miting vesilesiyle yaptığı "Türkiye'ye sahip çık!" çağrısını çok isabetli bulduğunu da belirtiyordu.

B.Meral eylem öncesinde "basına kapalı" ikinci bir görüşmeyi de Ankara valisi ile yaptı. B.Meral bu görüşme sonrasında, "polisin işçilere yumuşak ve anlayışlı davranmasını istediğini" açıklıyordu. B.Meral'in validen istediği bir diğer şey ise, aynı görüşme sonrasında Ankara valisi tarafından ifade ediliyordu: "*Aşırı sol örgütlerin mitinge katılarak provokasyon yaratacakları yönünde duyumlarımız var, bu konuda gerekli tedbirler alacağız*"! Valinin bu sözleri, Türk-İş'in sermaye iktidarına hizmet görevini rahatlıkla yerine getirebilmesi için, eylem öncesinde ve sırasında devrimci harekete dönük yükseltilecek devlet terörünün bir habercisiydi.

İşte 5 Ocak mitingi, sermaye iktidarı ile Türk-İş arasında tam bir "al gülüm, ver gülüm" tertibi olarak planlandı. Türk-İş sermaye iktidarını rahatlatacaktı. Sermaye iktidarı da Türk-İş'i!

Yükselen kitle hareketi ve sermaye iktidarının sancıları

Peki, sermayi iktidarının Türk-İş'vari bir mitinge bu derece alkış tutmasını gerekli kılacak "rahatsızlığı" neydi?

Buradaki rahatsızlığın kaynağı, son aylarda kitle hareketinin, devletin açığa çıkan pislikleri şahsında doğrudan sermaye iktidarına, devlete, meclise, polise yönelmesi ve siyasal bir nitelik kazanmaya başlamasıydı. Özellikle 14 Aralık eylemi, yükselen kitle hareketinin kazanmaya başladığı siyasal niteliği açıkça gözler önüne serdiği gibi, devrimci dinamikleriyle de sermaye iktidarının yüreğine korku salmıştı. Daha da önemlisi, artık kitle hareketinde işçi ve emekçilerin örgütlü kesimleri öne çıkmaya, ileri atılmaya başlamışlardı.

Bu şartlarda, işçi-emekçi hareketinde gelişen bu dinamiklerin altını oymak, içini boşaltmak, önüne barikat örmek ve bu yolla kitle hareketindeki genel yükseliş ivmesini kırmak, düzen için acil bir ihtiyaç haline geliyordu. Dolayısıyla sermaye iktidarı sendikacı uşaklarının önüne bu görevi koydu.

Türk-İş için sermaye iktidarına hizmette sınır yoktur!

Böylece bir taşla bir çok kuşu vurmanın hesabı içindeydiler. Birincisi, kitle hareketinde yüselen ivmenin ve kamu emekçilerinin eylemine damgasını vuran siyasal havanın sınıf kitleleri içinde de gelişip yaygınlaşmasının önüne geçmekti. İkincisi, bunun yerine devlet güdümlü bir havayı bu mitinge hakim kılarak kitle hareketinin mevcut atmosferini dağıtmak ve bu yoldan genel yükseliş ivmesini kırmaktı. Üçüncüsü, Türk-İş'in işçi sınıfı nezdinde yıpranan imajını düzeltmekti. Türk-İş'ten beklenti havasının sınıf saflarında yaygınlaşması, hem bu tür karşı-devrimci siyasal manevralar, hem de içine girilen TİS döneminde sınıfa dönük saldırılarını sürdürebilmek için gerekliydi.

Türk-İş, miting sırasında da dillendirdiği "parti kuracağız" söylemiyle, işçi sınıfı saflarında düzene, düzen partilerine ve devletin diğer kurumlarına yönelik umutsuzluğun, güvensizliğin, hoşnutsuzluğun geliştiği, dolayısıyla bunların dışında arayışların giderek yaygınlaşacağı bir dönemde, burjuva siyaset sahnesindeki bu gediği kapatmak için düzene aktif bir uşaklık görevine soyunma eğilimi içindeydi. 5 Ocak bunun da bir provası olacaktı.

5 Ocak vesilesiyle sermaye iktidarının önlerine koyduğu görevleri yerine getirmekte

Türk-İş bürokratları fazla zorlanmadılar. 5 Ocak mitingine dönük olarak MHP'nin seçim sloganlarını hatırlatan "Türkiye'ye sahip çık!" çağrısıyla Demirel'den daha miting öncesinde "aferin" alan Türk-İş bürokratları, sermaye iktidarı nezdinde yeniden "yüksek kıymete" binmelerinden ve bunun karşılığını alacak olmaktan dolayı sevinç içindeydiler. Yanısıra, bu hainler sadece sermaye iktidarını değil, aynı zamanda kendilerini de rahatlatmak için bu göreve canla başla hazırlanıyorlardı. Onlar da şu gerçeğin gayet iyi farkındaydılar ki, sınıf hareketinin siyasallaşmaya, militan devrimci dinamiklerin filiz vermeye başlaması, kendi gerici egemenlikleri için de sonun başlangıcı demekti.

İşçi eylemi mi, devlet bayramı kutlama törenleri mi?

Alana "Dağ başını duman almış" marşı eşliğinde giren Türk-İş bürokratları ile kolkola girdikleri sahte işçi dostu burjuva milletvekilleri... Hemen arkalarında Türk-Metal'in faşist militanları tarafından taşınan büyük bir Türk bayrağı ve peşisıra ellerinde sendikacıların dağıttığı Türk bayrakları, tek tip pankart ve dövizlerle yürüyen Yol-İş ve Tes-İş'in uzun taşra kortejleri... Ve mitingin Türk-İş'in denetiminden çıkması ihtimali karşısında kitleyi hem yıldırmak hem de saldırmak için alana yığılan binlerce polis...

Mitingin bu yüzü, uzaktan bakanlara sanki bir işçi eylemi değil de "Cumhuriyet bayramı kutlamaları" için resmi bir devlet töreni yapıldığı izlenimini veriyordu. İşte Türk-İş'in kendi cephesinden yapıp yapabileceği gericilik yukarıdaki manzarayı örgütlemekten ibaretti. Bütün bu şişirilmiş haşmetli görüntünün gerisinde, düzenin işçi hareketini "olağan araçlarla" denetim altında tutmakta artık ne kadar zorlandığı ve devrimci bir gelişmeden ne kadar korktuğu gerçeği duruyordu.

Gerici faşizan seferberlik ve terör: İşçi hareketine devrimci müdahaleden duyulan korkunun bir göstergesi

Türk-İş bürokratlarının yukarıdaki amaçlar doğrultusunda, şoven-gerici bir siyasal atmosferin 5 Ocak eylemine hakim olması ve mitingin denetimleri dışına taşmaması için kendi cephelerinden işi oldukça ciddi tuttukları anlaşılıyordu. Kitlelerin siyasal havasını nasıl boşaltıp bunun yerine şoven gericiliği nasıl körükleyeceklerine; genel işçi katılımının örgütlenme biçiminden taşınacak pankartlara ve atılacak sloganlara; işçi kılıklı faşist beslemelerine yaptırılacak kışkırtıcılıktan kitleyi gevşetmek için çalınacak şarkıların ve oyun havalarının cinsine; dahası kortejlerin alandaki konumlandırılma ayrıntılarına varana dek bir çok şeyi inceden inceye önceden planladıkları görüldü. Türk-İş bürokratları son yılların bu tür kitle eylemlerinde kendileri açısından olumlu ve olumsuz bütün deneyimleri gözönünde tutarak bu mitinge son derece sıkı hazırlanmışlardı.

Hazırlıklarını neden bu kadar sıkı tuttukları da anlaşılmaz değildi. Güçlü bir devrimci müdahalenin, dahası mevcut ileri işçi-emekçi birikiminin asgari bir önderlik yeteneği göstererek alanda estireceği politik bir havayla kitle mücadelesinin mevcut dinamikleriyle buluşmasının, Türk-İş bürokratlarının mitinge hakim kılmaya çalıştığı "devlete ve düzene bağlılık" görüntüsünü tuzla buz etmesi işten bile değildi.

Türk-İş bürokratları mitingin bu açıdan nasıl seyredeceği konusunda bir şüphe içindeydiler. Miting alanına doğru yürürken bu durum bürokratların yüzlerinde korku ve tedirginlik ruh hali olarak kendini dışa vuruyordu. B.Meral'in sabah kortejlerin toplandığı Hipodrom alanında işçiler tarafından yaygın olarak atılan "İşçi-memur elele genel greve!" şiarlarıyla karşılaşınca, "selam sabahı" kesip aceleyle yürüyüşü başlattırması bu korku ve tedirginliğin bir diğer ifadesiydi.

Devrimci ve komünist güçlerin legal dergi büroları, mitingin bir gün öncesinde ve son derece bilinçli olarak mitinge dönük devrimci müdahaleyi zayıflatmak amacıyla basılmış, onlarca kişi gözaltına alınmıştı. Mitinge dönük hazırlanan onbinlerce gazete, bildiri, kuş, kokart, pankart ve döviz gibi malzemeler gaspedilmişti. Tüm bunlar sermaye iktidarının işçi hareketi ve devrimci hareket karşısındaki güçsüzlüğünü gösteriyordu. Ve bütün hesapları Türk-İş tertibinin tutması ve kitle hareketindeki yükseliş ivmesinin bu yoldan kırılması ile biraz soluk almak üzerine kuruluydu.

Sermaye iktidarı ve Türk-İş, mitingi denetim altında tutmak ve kendi havalarını hakim kılmak için ellerindeki bütün gerici faşizan imkanları, yanısıra yarısı Ankara dışından getirilen binlerce kolluk kuvvetini

sonuna dek seferber etmişlerdi. Türk-İş burada kendi üzerine düşen görevi fazlasıyla yerine getirdi.

Türk-İş'in ihanet pratiğinden bazı ayrıntılar

* Sınıf mücadelesinin geri bir düzeyde seyrettiği sektörlerde çalışan ve büyük ölçüde sendika bürokrasinin denetimi ve düzen partilerinin etkisi altında olan taşra kesimindeki işçileri (Tes-İş ve Yol-İş kortejleri) özel bir merkezi organizasyonla yığınsal olarak mitinge taşıdılar. Alanın merkezine özellikle denetim altında tuttukları bu kesimleri yerleştirdiler. Sınıfın daha mücadeleci ve daha ileri dinamiklere sahip diğer kesimlerini eyleme taşımak için ise hiçbir çaba göstermedikleri gibi, organizasyon açısından da maddi destek vermeyerek bu kesimlerin katılımını fiilen engelleyici bir tutum içine girdiler.

* Denetim altında tuttukları işçi kitlelerine "sendikacılar tarafından belirlenen pankart ve sloganlar dışında hiçbir -devrimci- etkinlik içine girmeyin, girenlere de müsaade etmeyin" türünden dayatmaları eylem öncesi ve sırasında yoğun bir tarzda uyguladılar. Yol-İş ve Tes-İş kortejleri alana girerken, Türk-İş görevlileri kortej içinden pankart ve döviz ayıklamaya hala devam ediyorlardı. Yürüyüş güzergahında bir kenara atılan dövizler arasında dikkat çekenler şunlardı: "İşçi-memur elele, genel greve!", "Yaşasın halkların kardeşliği!", "Devlet-mafya-aşiret, bu ne biçim rezalet!" vb...

* Bununla da kalmadılar, kitle arasına saldıkları sendika beslemesi (Türk-Metal ve Haber-İş içinden) faşist militanlar aracılığıyla devrimci harekete karşı kışkırtıcılığı bilinçli olarak örgütlemeye çalıştılar. Örneğin bu faşist militanlar, "Öğrenciye kalkan eller kırılır!" şiarına karşılık olarak "Polise kalkan eller kırılır!"; "Yaşasın halkların kardeşliği!" şiarına karşılık olarak "Kahrolsun PKK, şehitler ölmez, vatan bölünmez!" türünden sloganlarla provokasyon ve çatışma ortamı yaratmaya çalıştılar.

* Miting komitesi tarafından attırılan "Türkiye bizimdir, sahip çıkalım!" sloganı ile Türk Metal-İş ve Haber-İş yöneticileri tarafından attırılan "Polise kalkan eller kırılır!", "Kahrolsun PKK!" sloganları, Türk-İş'in bu mitingdeki misyonu açısından adeta madalyonun birbirini tamamlayan iki yüzüydü. Sonuçta Türk-İş, işçileri, sömürücüler, hırsızlar, katiller çetesinin pisliklerine karşı değil, tersine, bu pislik düzeninin egemenliğinin sürmesi için, Kürt halkına, devrimcilere karşı mücadeleye çağırıyordu! Sendika bürokratlarının işçilerin eline tutuşturduğu bayraklar, sermaye düzeninin, sermaye devletinin ve tabi ki sermayenin uşağı olan kendilerinin pisliklerinin üzerini örtmenin ve sınıf hareketini tüm bunlara boyun eğdirmeye çalışmanın bir aracıydı.

* 5 Ocak eyleminde sermaye devleti ile Türk-İş yönetimi gerici bir tertip içindeydi. İP de, gerek taşıdığı sermaye cumhuriyetinin bayraklarıyla, gerek yükselttiği şovenist kemalist propagandayla, onlarla tam bir işbirliği içindeydi. Bir yandan Türk-İş yönetimi ve destekçisi İP, karşı-devrimci burjuva gericiliği eyleme hakim kılmak için işçilerin eline bayrak tutuşturup devrimcilere karşı kışkırtıcılık yaparken, diğer yandan sermaye devletinin terör güçleri eylemin bir gün öncesinde devrimci basının Ankara bürolarına baskın düzenleyerek kendi üzerine düşen görevi yerine getiriyordu.

* Türk-İş, miting sırasında işçilerin devletle, özellikle de işçi ve emekçilerin her hak arayışının karşısına terör ve şiddetle dikilen devletin faşist kolluk kuvvetleriyle "barışık" olduğunu göstermek için elinden geleni yaptı. Kitleleri mücadeleden yıldırmak ve gerektiğinde saldırmak için alana yığılan devletin faşist terör güçlerine şükranlarını sunmakla kalmadılar. İşçilerden topladıkları aidatlarla oluşan ve yiye yiye bitiremedikleri sendikal imkanları mücadelenin ihtiyaçları için seferber etmemekte kararlı olan bürokratlar, mitingte görevlendirilen binlerce polisin yemek masraflarını bizzat kendileri karşıladılar.

* Türk-İş bürokratlarının 5 Ocak eylemiyle amaçladıklarından biri, işçi sınıfının sermaye iktidarının aralıksız süren sınıf saldırıları karşısında birikmiş öfkesini bir kez daha boşa çıkarmaktı. Böylece "Türk-İş meydanlarda hükümetten hesap soruyor" görüntüsüyle işçi kitleleri nezdinde yıpranan imajını yenilemeye çalışmaktı. Miting konuşmalarına hakim olan ve Türk-İş bürokratlarının sınıfın geri kesimlerini hedefleyerek yaymaya çalıştığı sahte görüntülerden biri buydu: "Türk-İş işçi sınıfının ve ülkenin sorunlarına sahip çıkıyor, bunun için mücadele ediyor, hükümetten hesap soruyor; işçi sınıfı sahipsiz değildir, Türk-İş'e güvenmeli

ve geleceğinden umutsuzluğa düşmemelidir; Türk-İş gerekirse parti kuracak, işçi sınıfının haklarının takipçisi olacaktır; işçi sınıfı da Türk-İş'e sahip çıkmaktadır, işçiler Türk-İş ile bütünleşmiştir." Bu şarlatanlıkta öylesine ileriye gidildi ki, Türk-İş bürokratları sınıfın mücadele taleplerini lafızda olsun dile getirmek yerine amigolarına kendi propagandalarını yaptırmayı tercih ettiler: "Türk-İş nerede biz oradayız!", "Silkele başkan düşecekler!", "Vur başkan vur, kendi partini kur!" vb...

Tüm bunlar beklenmedik şeyler değildi. Sonuçta Türk-İş üzerine düşen ihanet görevini bir kez daha yerine getirmiş oldu. Eylem öncesinde bu yöndeki bütün korku ve tedirginliklerine rağmen, 5 Ocak eylemine sermaye iktidarına karşı politik ve militan bir mücadele havasının damga vurmasını engellemeyi, mitingi kendi denetimi altında sonuçlandırmayı büyük ölçüde başardı. İşte işçi sınıfının (mücadele isteğine ve kararlılığına sahip olan kesimlerinin) 5 Ocak eylemi vesilesiyle ders çıkartması gereken yön asıl budur. Sermaye iktidarı ve Türk-İş bürokratları, işçi hareketi ve devrimci hareket karşısındaki gerçekte güçsüz ve çaresiz konumlarına rağmen, nasıl oldu da mitinge kendi havalarını hakim kılmayı ve kitleleri denetim altında tutmayı bu kadar kolay başarabildiler? Bu çerçevede sınıf hareketinin önünde aşılması gereken acil sorunlar, zaaflar, güçlükler, engeller nelerdir? Sınıf hareketine devrimci müdahale görevleri kendisini hangi alanlarda nasıl somutluyor?

Tüm bu açılardan 5 Ocak eyleminin ortaya koyduğu sonuçlar, esas itibarıyla, 20 Temmuz eyleminden komünist hareketin çıkarttığı derslerin bugün de bütün yakıcı önemini koruduğunu bir kez daha göstermiştir.

5 Ocak eylemine bu açıdan bakıldığında, kendisini yakıcı bir şekilde hissettiren temel sorun, açıktır ki sınıf hareketine devrimci önderlik ve devrimci müdahale alanındaki boşluktur. Bununla birlikte düşünüldüğünde, mevcut koşullarda Türk-İş bürokratlarının işini kolaylaştıran etkenler ise şunlardır:

Birincisi; sınıfın, sendika bürokrasisinden güçlü bir beklenti içinde olmayan, güvenilir bir alternatif göremediği için yer yer onun denetim tuzağına düşen, düzenin saldırılarına karşı mücadeleyi yükseltme isteği taşıyan ve aynı derecede siyasal devrimci etkiye açık olan genişçe bir kesiminin örgütsüzlüğü ve dağınıklığıdır.

İkincisi; sınıfın, politik bilinç bakımından daha ileri görünse de sahip oldukları zayıflıklarla sendikalizmin ve onunla işbirliği içindeki reformizmin etkisi altında kalan, bu yüzden sınıf hareketine önderlik görevlerini yerine getirmekte, hareketin gelişen dinamikleriyle buluşmakta aciz kalan kesimlerinin taşıdığı zaaflardır.

Burada ayrıca belirtilmesi gereken **üçüncü** bir nokta ise, KESK'in eyleme ciddi bir destek çabası içinde olmamasıydı. Kamu sendikaları sadece yerel ve bireysel olarak gerçekleşen ve son derece zayıf bir katılım örgütlediler. Oysa 14 Aralık'ta esen siyasal militan rüzgarın bu eyleme güçlü bir biçimde taşınması bile Türk-İş'in hakim kılmaya çalıştığı gerici şoven havayı dağıtmak için yeterli olurdu. Bu durum, eylem öncesinde "bütün gücümüzle katılacağız" açıklaması yapan KESK yönetimi için tam bir sorumsuzluğun ve samimiyetsizliğin göstergesidir. KESK yönetimi kime hizmet ettiği açık olan bir tarzda bu görevden yan çizmiştir. Parasızlıktan dolayı Ankara dışından kitle getirilemediği yollu açıklamalar bu sorumsuzluğun kılıfı yapılamaz; yalnızca KESK'in maddi bakımdan değil ama öncelikle siyasi bakımdan bütünüyle iflas içinde olduğunu gösterir.

5 Ocak eylemi

Sınıf cephesinden görünümler

Mitinge katılan işçilerin önemli bir kesimi Türk-İş'in gerici manevralarına alet olmak için değil, sermayeye karşı sınıf mücadelesini yükseltmek ve düzenin-devletin pisliklerinden hesap sormak amacıyla katılmışlardı. Eyleme katılan işçi kitlesinin yarısından çoğu bu özelliklere sahipti. Tes-İş ve Yol-İş kortejleri dışta tutulursa, diğer sendika kortejlerinin çoğunluğunda (sendikacıların gericiliği özel tarzda dayatmadığı ve bunu işçilere eyleme katmanın özel bir koşulu olarak sunmadığı durumlarda) Türk bayrakları ve suya sabuna dokunmayan cinsten tek tip pankart ve dövizler son derece seyrekti. Bunun yerini sınıfın sorunlarını ve mücadele taleplerini dile getiren pankart ve dövizler alıyordu. Bu kesim, yürüyüş sırasındaki coşkularıyla, haykırdıkları sloganlarıyla, politik bakımdan henüz ileri ve güçlü olmasa da, tabandaki sınıf mücadelesi dinamiklerinin canlılığının bir ifadesiydi. Bu yönde bir müdahalenin mevcut olduğu her durumda, bu kesimler devrimci etkiye ne kadar açık olduklarını da gösterdiler.Bu nedenle Türk-İş bu kesimleri devrimcilere karşı kışkırtmak ve saflaştırmak için çok yoğun bir çaba harcadı. Miting sırasında Türk-İş'in gerici denetiminin kırılamaması ise, bu kesimler üzerinde bir kez daha çaresizlik ve güvensizlik ruh hali içine girmek ve gericiliğe boyun eğmek yönünde olumsuz etkiler yarattı. Çok çeşitli sendika kortejlerinde yukarıdaki özellikleri taşıyan bu geniş sınıf kesimlerinin mitinge geliş ve yürüyüş sırasındaki coşkusunun miting alanında sönmeye yüz tutmasının başlıca nedeni de buydu.

Yanısıra, sendikanın özel beslemesi bir avuç faşist militan dışta tutulursa, mitingte Türk-İş'in bürokratlarının koruyucu "kalkanı" olarak kullanılan Tes-İş ve Yol-İş kortejlerindeki işçiler de, bu karşı-devrimci tertibe bütünüyle bilinçsizce alet edilmiş oldular. Bu kesim sınıfın politik bakımdan en geri kesimleri de olsa, kendi sınıf talepleri doğrultusunda mücadele isteği içinde olan, düzenin ve devletin pisliklerini sorgulamaya çalışan ve eyleme de bu amaçlarla katılmış işçilerden oluşuyordu. Devrimci bir sınıf önderliği ve bu eyleme dönük olarak da güçlü bir devrimci müdahale alanındaki boşluk, bu kesimlerin hem Türk-İş bürokratları tarafından kolayca denetim altında tutulmasını, hem de sınıfa karşı tertiplenen gericilik oyununa alet edilmesini kolaylaştırdı. Bu aynı zamanda sözkonusu kesimleri eyleme taşıyan mücadele dinamiklerini gerisin geri onlara ve tüm sınıfa karşı bir silah olarak kullanılmaya çalışılması demekti. Taşradan yüzbini aşkın işçiyi bu eyleme taşıyan etken, Türk-İş'e tabiyetlerinin koyuluğu değil, tabandaki mücadele dinamiklerinin gücüydü.

Eylemde dikkat çeken bir diğer yön, sermayenin özelleştirme, geçici işçilik, taşeronlaştırma vb. saldırılarını daha yakın bir tehdit olarak yaşayan ya da bugün doğrudan direniş süreci içinde olan kesimlerinin, hangi sendika çatısı altında olursa olsun, daha politik, disiplinli, kararlı, coşkulu ve devrimci etkiye daha açık bir görünüm sergilemeleriydi. İşçi sınıfı sıcak mücadele pratiği içine girdikçe, dostunu da düşmanını da daha iyi tanımaya, yanısıra sınıf sorumluluklarını ve görevlerini daha iyi anlamaya başlıyordu. Örneğin özelleştirme ve tensikat saldırısı ile karşı karşıya olan tersane ve enerji işçilerinin belirli kesimleri alanda bunun örnekleriydi.

Tuzla deri işçileri ise, militan direniş geleneklerinin yanısıra ve devrimci hareketle kaynaşmalarının bir sonucu olarak politik militan devrimci havayı alana taşıyan ve nicel güçlerini aşan bir ilgi ve etki odağı haline gelebilen yegane işçi kitlesiydi.

TÜMTİS korteji ve AŞTİ işçileri, coşkuları ve mücadele kararlılıklarıyla ilgi topladılar. Ancak, kitlelere dönük bir öncü müdahaleden çok Türk-İş bürokratlarından destek sözü almayı, sendikacıların dikkatlerini üstlerine çekmeyi önplana çıkartan bir tutum içindeydiler.

5 Ocak eylemi ve sendikal-reformist barikat

İşçi sınıfının ekonomizmin ve reformizmin etkisinde olan "ileri" kesimlerinin geneli, 5 Ocak'ta sınıfın diğer kesimlerinden oldukça farklı bir atmosfer içindeydi. Sınıfın diğer kesimleri, ister içi boşaltılmaş ve tersyüz edilmiş olsun, ister laf kalabalığıyla boğuntuya getirilmiş olsun, şu veya bu şekilde bir dinamizmi ve hareketliliği ifade ediyorlardı. Ama özellikle Hava-İş, Petrol-İş, Harb-İş ve Belediye-İş kortejlerindeki "ileri" kesimlerin miting alanındaki görüntüsü büyük ölçüde durgunluğun ve pasifliğin ifadesiydi. Bu kesimler içinden yer yer (adet yerini bulsun türünden) kimi "politik" sloganlar atılıyordu; ama burada ne bir önderlik iddiası, ne bu yönde ciddi bir hazırlık, ne de mitinge ve diğer kesimlere yönelik bir müdahale çabası vardı. Bu kesimler mitinge adeta küskün bir misafir seyirci ruh haliyle gelmişlerdi. Türk-İş bürokratlarının hakimiyeti sanki peşinen kabul edilmişti. Bu tertibi boşa çıkarmaya yönelik hiçbir ciddi çabaları yoktu. Eylem bir an önce bitse de gitsek havası içindeydiler. Nitekim Pertol-İş'ten sendikacılar kortejlerini miting bitmeden alandan götürmeye dahi kalkıştılar. Belirli bir kitle ile eyleme katılmasına rağmen, Hava-İş kortejinin alanda varlığı ile yokluğu ise ayırdedilemiyordu. Tüm bunlar, mevcut "ileri" kesimlerin sınıf hareketine önderlik etmek, onu ileriye taşımak açısından taşıdığı zayıflığın göstergesi olduğu kadar, sendikalizmin ve reformizmin bu kesimler üzerindeki tahribatına işaret ediyordu.

Bu kesimin mitinge yönelik değerlendirmeleri şu şekilde özetlenebilir: "Bir işçi-kitle eyleminde Türk bayraklarının da, kızıl bayrakların da yeri yoktur, her ikisi de sınıfın mücadelesini provoke etmeye yönelik tutumlardır; Türk-İş'in şoven gericiliği bu derecede örgütleyip sınıf üzerindeki egemenliğni pekiştirmesine yardımcı olanlar da devrimcilerdir, onların sınıf kitlelerine yabancı ve ürkütücü gelen bu tür provokatif davranışlarıdır; keşke onu yolundan saptıran devrimciler ve gericiler olmasaydı, o zaman sınıf hareketi kendi yolunda yürüyerek serpilip gelişmeyi başarırdı, biz de ona önderlik ederdik." İşte sınıf mücadelesinin öznel-devrimci gereklerine yüz çeviren bu bakışaçısı, tam da yeni liberallerin sahip çıktığı reformist çizginin bir ifadesidir.

Bu noktada dönüp EMEP'in 5 Ocak'ta içine düştüğü duruma bakmak gerekiyor. EMEP 5 Ocak eyleminin öncesinde "Demokratik Türkiye İçin Ankara'ya!" çağrısıyla sınıfı şunları müjdeliyordu: "Türk-İş'in olası manevra girişimleri sınıfın öncü güçleri (bu demek oluyor ki Şubeler Platformu ve EMEP) tarafından boşa çıkartılacak ve 5 Ocak eylemi demokrasi mücadelesinde büyük bir atılım olacak!" Gerçekte ise 5 Ocak eylemi, bunun tam tersine, Şubeler Platformu ve reformist solun sınıf hareketine önderlik etmek ve Türk-İş yönetimine muhalefeti örgütlemek yönündeki lafazanlıklarının altının ne kadar boş olduğunu bir kez daha gösterdi. EMEP de bu gerçeğin farkında olacak ki, miting sırasında yüzlerini alana, kitlelere dönük müdahaleye çevirmek yerine, kendi kitlesiyle kendi kendine "oyalanmayı" tercih etti. Yaklaşık 200 bin kişilik bir katılımın olduğu bu kitle eyleminin içinde bir kaç bin kişiyi bir köşeye çekip adeta ayrı bir "parti mitingi" örgütlemeye çalışmak, yüzünü alana ve diğer kitlelere değil kendi içine dönmek, sınıfa ve kitlelere önderlik iddialarının altının boşluğunun bir itirafı oldu yeni liberaller için.

Türk-İş'in bu mitinge hakim kılmaya çalıştığı şoven gerici işbirlikçi havayı dağıtmanın, boşa çıkartmanın yolu, Türk-İş'in yükselttiği "ülkeye ve devlete sahip çık" demagojilerine "demokratikleşme için mücadele et" lafazanlıklarına, "vatan, millet ve bayrak" sahtekarlıklarına, "Türk-İş işçi sınıfının sorunlarına sahip çıkıyor" şarlatanlıklarına karşı, cepheden güçlü bir siyasal

taarruzu örgütleyebilmekten, bu yönde bir müdahaleye önderlik edebilmekten geçiyordu. Bu da öncelikle devrimci bir siyasal konumu gerektiriyordu. Şubeler Platformu ve reformist solda olmayan tam da buydu. Tersine, onlar da kolayca Türk-İş'in bu gerici tertibinin kuyruğuna eklemlenebilecek türden bir reformist siyaset tarzını solculuk adına savunuyorlardı. Onlar da devrimci harekete ve devrimci politikaya karşı hiç de dost bir tutum içinde değillerdi. Onlara göre de, bugün işçi sınıfının sorunu devrim ve sosyalizm mücadelesi değil, "iş, ekmek, demokrasi" kavgasıydı. Bunun ötesinde aşırılıklar ise işçi sınıfının mücadelesine zarar veriyor, kitleleri geriye çekiyordu. İşte Türk-İş'in 5 Ocak eylemindeki gerici tertibi de, onların bu düzen içi geri ve uzlaşmacı eğilimlerini en aşırı mantıksal sonuçlarına kadar götürmekten ibaretti. Bu durumda 5 Ocak'ta EMEP'in Türk-İş'in mitinge hakim kılmaya çalıştığı ve özellikle devrimci hareketi hedef alan şoven gerici havayı dağıtmak yönünde (mevcut niteliğiyle bunu başarıp başaramayacağı tartışması ayrı tutulursa) herhangi ciddi bir çaba göstermemesi ve adeta bu havadan çok da hoşnutsuz olmayan bir vaziyette kendi köşesine çekilip "parti şenliği" örgütlemeye yönelmesi daha anlaşılır oluyor.

Türk-İş içindeki muhalif sendikacıların mitinge ilişkin sıkıntıları ise EMEP'ten farklı idi. Onlar Türk-İş merkez yönteminin bu mitingi bir gövde gösterisine dönüştürmesinden ve kendilerini tertip komitesi dışına atmasından dolayı rahatsızdılar. Önümüzdeki sendika seçimlerine dönük bir rahatsızlığı ifade ediyordu bu.

Görev sınıf devrimcilerinin omuzlarındadır

Sonuç olarak, 5 Ocak şunu bir kez daha göstermiştir ki, sermaye iktidarının yükselttiği karşı-devrimci saldırı, cepheden güçlü bir devrimci taaruzla püskürtülemediği sürece, sermaye iktidarı özellikle sendika bürokrasisi ve şovenizm silahlarını etkin bir tarzda kullanıp sınıfın geri kesimlerini yedekleyerek, reformizmin etkisi altındaki kesimlerini ise mücadeleden düşürüp tarafsızlaştırarak, sınıf hareketini düzen içinde ve denetim altında tutmayı başarmaktadır. Bu yönüyle 5 Ocak eylemi, liberal işçi politikasının iflasının yeni bir ilanı olmuştur. İşçi sınıfının mücadelesini ileriye sıçratmanın önündeki engellerden birinin, demokratizmin düzen içi mücadele ufkunun dar ve geri sınırları olduğunu bir kez daha göstermiştir. Sermaye iktidarı ve Türk-İş bürokratları, bu sınırların ötesini göremeyen bir sınıfı şovenizmle körleştirmenin, manevralarla oyalamanın, demagojilerle yatıştırmanın ve sonuçta denetim altında tutmanın yollarını bulabilmektedirler.

Çıkış yolu, sınıf hareketine etkin bir devrimci müdahale ve devrimci sınıf önderliği alanındaki boşlukların ivedilikle kapatılmasıdır. Burada esas sorumluluk ise sınıf devrimcilerinin omuzlarındadır. Sendikalizmin ve reformizmin sınıf hareketini ileriye taşımak açısından yapabileceği hiçbir şey yoktur. Tersine aşılması gereken bir engeldir.

5 Ocak eyleminde hakim kılınmaya çalışılan şoven gerici havanın dağıtılamamasının temel sebebi, eyleme dönük devrimci müdahalenin bu yöndeki bütün olumlu çabalara rağmen son derece zayıf kalmış olmasıdır. Burada devletin eyleme dönük devrimci müdahaleyi etkisizleştirme hedefli terör saldırısının da payı olmakla birlikte, asıl belirleyici olan kuşkusuz ki bu değildir. Devrimci hareketin sadece eylem sırasında ve büyük ölçüde sınıf ve fabrikalar dışındaki kesimler üzerinden gerçekleştirmeye çalıştığı müdahale çabası, genelde sınıf hareketinin, özelde bu tür eylemlerin seyrini değiştirmek açısından fazla bir değer taşımamaktadır. Bu gerçek, sorumluluk ve görevin bir kez daha biz sınıf devrimcilerinin omuzları üzerinde olduğunu göstermektedir.

H. FIRAT

"İş-Ekmek-Özgürlük" Sloganı Üzerine

Liberal Demokratizmin Politik Platformu

Genişletilmiş 2. Baskı

EKSEN YAYINCILIK

Kendiliğindencilik ve devrimci müdahale

Susurluk kazasıyla birlikte düzenin ve devletin pislikleri Türkiye'nin siyasal gündeminde önplana çıktı. Her kesim bu konuya kendi sınıfsal konum ve çıkarları doğrultusunda yaklaştı ve kendi bakışaçısını toplumun geneline hakim kılmaya çalıştı. Bu gündem '96 yılının son aylarında siyasal süreçlere büyük ölçüde damgasını vurdu. Ve bu çalkantılı süreç düzenin iç çatlaklarıyla da birleşince, yığınların siyasal eğitimi açısından muazzam olanaklar sundu. Aslında aynı şey '96 yılının geneli için de söylenebilir. Sadece yaşanan kitle eylemleri, direnişler vb. açısından da değil. Keskinleşen sınıf çelişkilerinin ürünü olan tepki birikimi, yanısıra, genel siyasal süreçler ve bunların düzenin iç çatışmalarıyla da birleşerek ortaya çıkarttığı olanaklar üzerinden de bu böyle.

Son haftaların kitle eylemleri gösterdi ki, kitle hareketi sadece yeniden yükselişe geçmekle kalmıyor, önündeki reformist engellere rağmen, bir eğilim olarak sermaye iktidarına karşı yönelen siyasal bir karakter kazanmaya başlıyor. Dün devlet, meclis, polis, ordu, sömürgeci kirli savaş vb. konularda gerçeklerin ifade edilmesi karşısında ilgisiz kalabilen ya da tepkisiz davranabilen işçi ve emekçiler, bugün devletteki çeteleşmeye karşı öfke ve tepkilerini haykırmak için alanlara çıkıyorlar. Tüm bunlar sınıf ve kitle hareketini geliştirmek koşulların ne derece uygun olduğunu gösteriyor.

Bu noktada, işçi-emekçi hareketini ileriye sıçratmak açısından etkin bir devrimci müdahale ve devrimci önderlik görevini yerine getirmenin yakıcı bir önem kazandığı tartışmasızdır. Türkiye devrimci hareketinin tek tek her bileşeninin kendisine biçtiği misyon da zaten budur. Ama bu misyon ile mevcut gerçeklik arasındaki mesafenin büyüklüğü de ortadadır. Geriye dönüp baktığımızda, bir bütün olarak devrimci hareketin, gerek işçi-emekçi hareketini geliştirmek, devrimcileştirmek, gerekse kendisini bu sınıf savaşı pratiği içinde yetkinleştirmek açısından, bu dönemin olanaklarından yararlanamadığını görüyoruz. Bu kimileri için devrimci siyasal kitle faaliyeti açısından perspektifsizlik, kavrayışsızlık ve genel plandaki hazırlıksızlık sorunu olduğu kadar, küçük-burjuva popülist siyaset, örgütlenme ve çalışma tarzının belirlediği bir sorundur.

Temel sorunumuz gelişmelerin hızına yetişmek

Hareketimiz açısından ise sorun daha farklıdır. Biz devrimci siyasal sınıf ve kitle çalışmasının anlamı konusunda ideolojik kavrayış planında yeterli açıklıklara sahibiz. Döneme ilişkin siyasal değerlendirmeler (düzen ve devrim cephesi, işçi emekçi hareketi, sol hareket, Kürt ulusal hareketi üzerinden) pratik görevlerimize dikkat çekecek tarzda yayınlarımız üzerinden döne döne yapılıyor. Yanısıra, temel sorun ve görevler üzerine siyasal perspektif ve değerlendirmeler alanında bir boşluğumuzun olduğu da söylenemez.

Güncelleşen partileşme görevimiz açısından, bu alanda kitlelere dönük olarak sergileyeceğimiz önderlik kapasitesi ve yeteneğinin anlam ve önemi konusunda da yeterince açıklık içindeyiz. Kitlelere yol gösterme ve önderlik etmenin temel bir koşulu olarak, siyasal gündemdeki sorunlara zamanında ve doğru yanıtlar vermek alanında da bir boşluğumuz olduğu söylenemez. Örneğin henüz Susurluk olayı patlak vermeden önce, "*Çürümüş Düzen, Kokuşmuş Devlet*" başlığı altında, son ayların siyasal gündemine damgasını vuran gelişmelerin değerlendirilmesi yapıldı ve bu çerçevede müdahale görevlerimizin altı çizildi. Yanısıra kitle mücadelesindeki yeni yükseliş, ilk belirtilerinden hareketle zamanında değerlendirme konusu yapıldı. Bunun siyasal anlamı, önemi ve bize yüklediği görevlerin altı çizildi. Bu gelişmeler ve bu çerçevede

görevlerimiz daha sonra da MYO ve PYO'da çeşitli değerlendirmelerin konusu oldu.

Ama tüm bunlar, örgütte siyasal süreçlere etkin bir müdahale pratiği ve yanısıra etkin bir kitle çalışması olarak karşılığını yeterince bulmadı, bulamadı. Neden bulamadı?

Örgütümüz, ki somutta yerel örgüt ve kadrolar, etkin bir siyasal sınıf faaliyetini örgütlemek, buna pratikte önderlik etmek, mevcut güçlerimizi bu doğrultuda eğitmek, donatmak, seferber etmek noktasındaki zorlanmayı henüz aşabilmiş değil. Yani henüz etkili bir siyasal sınıf ve kitle çalışmasını örgütün genelinde "içselleştirilmiş bir yetenek, doğal bir refleks" haline getirebilmiş değiliz. Kadrolarımız, güncel siyasal gelişmelerden ve bu konudaki görevlerimize dönük yapılan değerlendirmelerden "kendi pratik görevlerine dönük sonuçları süzüp çıkartmakta ve bunun araçlarını yaratarak etkin bir müdahaleyi örgütlemekte" henüz yetkinleşmiş değiller.

Bu sorunu kendi açımızdan tartışmadan önce, kendiliğindencilik sorunu üzerinde durmak yararlı olacaktır. Bu, yaygın kanının aksine, bizim de sorunumuzdur. Zira, siyasal gelişmelerin gerisinde kalmak, ona zamanında ve başarılı bir müdahelede bulunamamak bizim de temel bir sorunumuzdur.

Kendiliğindencilik sorunu

Bu sorunu ele alırken öncelikle şunu hatırlatalım. Kendiliğindencilik sorununu tartışırken Lenin'in esas amacı, hiç de kendi başına ekonomist eğilimi mahkum etmek değildi. Lenin burada kendi içinde ekonomizmi değil, esas olarak devrimci önderlik sorununu tartışıyordu. İşçi sınıfına ve devrime önderlik edecek bir partinin nasıl olması ve bunun için neler yapılması gerektiğini ortaya koyuyordu. Kendiliğindenciliği mevcut ekonomist haliyle geride bırakmak değil, onu devrimci tarzda aşabilmek, bunun için de öncü devrimci partiyi inşa edebilmekti temel sorun. Nitekim daha sonra menşevik eğilim ekonomizmin gömüldüğü çukurdan yeniden boy verdi. Oysa başlangıçta ekonomizmi sözde mahkum edenler arasında sonraki dönemin menşevikleri de vardı.

Kendiliğindencilik, daha çok kitle eylemlerinin yükselişi, işçi emekçi hareketinin ileriye sıçrayışı vb. koşullarda, harekete ve eylemlere devrimci önderlik etmeyi başaramamak, onun gerisine düşmek ya da kuyruğuna takılmak olguları üzerinden tartışılıp anlaşılmalıdır. İşçi hareketinin kendiliğinden gelişimi devrimci örgütlerin gelişimini aşmıştır ve devrimci önderlik görevinin yerine getirilememesi durumu sözkonusudur. Açığa çıkan asıl sorun sonuçları itibariyle budur. Kendiliğindencilik eğilimi ise, bu durumun teorize edilmesidir. Yani asıl pratik sorununun bir ideolojik yan ürünüdür ve devrimci görevlerin yerine getirilmesini büsbütün imkansız kılmaktadır.

Devrimci öncünün görevi ise, kitle hareketindeki yükselişlere sınıf savaşının her cephesinde, her mevzisinde önceden hazırlanarak sonuçta ona önderlik etmeyi başarmasıdır. Dolayısıyla, kitle hareketinin yükselişe geçtiği ya da bir devrimci yükselişin yaşandığı bir dönemde, devrimci önderlik görevinin yerine getirilip getirilemeyeceğini büyük ölçüde önceki süreçte ne yapılıp ne yapılmadığı belirleyecektir. Yükseliş döneminde ekonomizm ya da kendiliğindencilik türü bir savrulma yaşanmasa dahi, eğer ön süreçlerde devrimci bir siyasal sınıf örgütü inşa edilememiş ise, kitlelere ve devrime önderlik edememek anlamında, sonuç çok da farklı olmayacaktır.

Devrimci önderliğin devrim dönemindeki başarısını ya da başarısızlığını (ve kuşkusuz devrimin akibetini) büyük ölçüde tayin edecek olan da, devrim döneminde olduğu kadar önceki süreçte de kitlelerin mücadelesinin içinde tutacağı yerdir. Zaten hazırlık denilen görev, devrim öncesinin "küçük" ve "olağan" çalkantılar döneminin bu mevzi savaşları içinde yer alarak, kitlelerin güvenini kazanarak, kitlelere mücadele ve kurtuluş yolunu göstererek, onun en ileri unsurlarıyla birleşerek, kitleler üzerindeki devrimci politik etkiyi yaygınlaştırarak, örgütsel mevzileri sağlamlaştırarak başarılabilir.

Kitle hareketinin ve siyasal süreçlerin seyri açısından "küçük" ve "olağan" çalkantı dönemlerinde devrimci görevlerinin hakkını veremeyen bir örgüt için, kitle hareketinde ve siyasal süreçlerde "büyük" ve "olağanüstü" kabarışların yaşandığı dönemlerde devrimci

önderlik görevleri ile arasındaki mesafeyi kapatmak daha bir güç olacaktır. Yığın hareketi kendiliğinden yükselme ve devrimcileşme süreci içine girse de, örgüt hareketin dışında ya da kıyısında köşesinde kaldığı ölçüde, önderlik yapamayacaktır. Ve elbette bu boşluk sonuçta düzen güçleri tarafından şu ya da bu şekilde kapatılacaktır.

Bu "küçük" ve "olağan" çalkantı dönemlerine, sadece kitle hareketinin gerisinde kalıp kalmama, onun içinde yer alıp almama sorunu üzerinden değil, siyasal gelişmeler ve süreçlerin hızına yetişip yetişememe, devrimci müdahale görevleri açısından onun gerisinde kalıp kalmama sorunu üzerinden de bakılmalıdır. Siyasal süreçler üzerinden sınıfa dönük etkin bir devrimci müdahale görevi ile etkin bir sınıf-kitle çalışmasını örgütlemek görevi, yanısıra aynı sürecin dinamiklerinden beslenerek gelişen kitle eylemlerine pratik önderlik görevi, bunlar birbirinden ayrı düşünülemez. Birincisi zayıf kaldığı zaman ikincisi de kaçınılmaz olarak zayıf kalacaktır.

Hızlı ve etkin bir devrimci müdahale

Bugün Türkiye'de siyasal süreçlerdeki çalkantılı gelişmeler ve kitle hareketindeki yükseliş karşısında kendi görevlerimize de bu bilinçle yaklaşmalıyız. Siyasal çalışma alanındaki zayıflıkların henüz giderilememiş, örgütün çalışma tarzının bu açıdan henüz gereğince oturtulmamış olması, bu tür dönemlerde daha tayin edici bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Ya da sorun daha çıplak bir biçimde açığa çıkıyor. Bu kitle çalışmasının başarısını da büyük ölçüde belirliyor. Bu durum, işçi-emekçi hareketinin öncüleriyle ve kitlesiyle güçlü bağlara sahip olmamak sorunuyla da birleşince, pratikte, siyasal gelişmelerin ve kitle hareketinin hızına yetişememek ve kitle hareketinin bugünkü ihtiyaçlarına uygun tarz ve içerikte bir devrimci müdahaleyi örgütleyememek sonucunu doğuruyor.

Süreç etkin bir devrimci müdahale açısından tabii ki kaybedilmiş değildir. Yanısıra, devrimci görevlerimiz açısından bu dönem boşa geçirilmemiş, sürece seyirci kalınmamıştır. Yığın hareketi gelişmekte ve politik yönü öne çıkmaktadır. Sınıf çelişkilerinin daha da keskinleşeceği bir döneme giriyoruz. Düzen ve devrim güçlerinin mücadelesi sertleşerek sürecektir.

Siyasal süreçlere devrimci müdahale açısından her dönem hızlı olmak zorundayız. Fakat böyle dönemlerde siyasal müdahalemizin hızını ve etkisini daha da arttırmamız, bunu etkin bir sınıf-kitle çalışmasıyla birleştirmemiz gerekir. Böyle dönemler; yığınların devrimci siyasal eğitimi açısından sunduğu olanaklarla, yığınların o güne kadar perde arkasında gizlenen bazı önemli siyasal gerçekleri kendi gözleriyle daha çıplak biçimde görmeye başlamasıyla, yıllardır yürütülen devrimci siyasal faaliyetin ürünlerinin toplanabileceği, yaratılan etki ve birikimin sıçramaya dönüştürülebileceği en uygun ve kritik siyasal zaman dilimleridir.

Kritiktir, çünkü burjuvazi de boş durmamaktadır; o da yığınların muhalefetini yedeklemek, biriken öfke zembereğini boşa çıkartmak ve sonuçta düzenini küçük rötuşlarla tahkim ederek zaman kazanmak için bu sürece tüm gücüyle yüklenmektedir. Bu durumda, politikleşme sancıları yaşayan işçi-emekçi hareketi ya ileriye sıçrayacak ya da devrimci önderliğini bulamayarak bir kez daha geriye düşecektir. Böylece yığınların devrimci siyasal sınıf savaşını ateşleyen kıvılcımlar bir süre daha küllenme akibetine uğrayacaktır. Bu çerçevede, geçen zaman dilimi üzerinden kendimize dönük bir sorgulamayı yapmak, bugüne dönük acil pratik dersler çıkarmak zorundayız.

Bu süreçte neden yeterince etkin bir siyasal müdahale ve kitle çalışması örgütleyemedik? Bu süreçteki müdahalemizle neden devrimci hareket içinde öne çıkan siyasal bir çekim odağı haline gelemedik? İşçi emekçi kitleleri üzerinde siyasal etkimizi yaygınlaştırmanın, derinleştirmenin ve bu alandaki mevcut birikimimizi sıçratmanın bir olanağı olarak bu elverişli dönemden neden yeterince yararlanamadık? Nerede ve neden açık verdik? Bu açıklarımızı ivedilikle nasıl kapatacağız? Bu yetersizliklerimizi ivedilikle nasıl aşacağız? Bunun örgüt güçlerine ve örgüt çalışmasına bir bütün olarak yüklediği sorumluluk ve görevler pratikte çeşitli alanlarda

kendisini nasıl somutlamaktadır? Kitle çalışması alanında? Yerel örgütler ve kadrolar alanında? Yayınlar ve diğer yazılı araçların kullanımı alanında? Açık alan faaliyeti alanında? vb... Yanısıra, içine girdiğimiz dönemin siyasal ve örgütsel çalışmada öne çıkarttığı özel görevler ya da ihtiyaçlar nelerdir?

Bu sorulara, ayaklarımızı yerden kesip hayalcilik tuzağına düşmeden, mevcut güç ve imkanlarımızın daha etkin bir tarzda kullanılması zeminine sağlamca basarak, ama diğer yandan da süreçteki gelişme dinamizmini gözeten bir ileri iddia ile yanıt vermek zorundayız. Bu ileri iddia, güncelleşen parti görevi ile dosta-düşmana ilan edilmiş ve ortaya konulmuştur. Gerekli olan bunun pratik çalışmadaki sorumluluk ve görevler alanında da somutlanması ve hayata geçirilmesidir.

Sürece aktif, bilinçli ve çok yönlü müdahale

Yığınların devrimci iktidar savaşını yükseltmeyi, devrimin zaferini örgütlemeyi kendisine başlıca görev edinen bir örgüt için, işçi sınıfına önderlik pratiğinin asıl ortaya konulacağı ve sınanacağı alan, genel siyasal savaşım arenasıdır. Parti görevini güncelleştiren bir örgütün güçleri olarak, tüm devrimci faaliyetimizin odağına işçi sınıfının siyasal sınıf savaşımını ve devrimci iktidar mücadelesini örgütleme temel görevini yerleştirmemiz, tüm diğer görevleri bu eksene bağlamamız gerektiği açıktır.

Bu çerçevede yakın dönemin siyasal gelişmeleri, faşist sermaye devletinin siyasal teşhiri yoluyla yığınların siyasal eğitimi açısından büyük olanaklar sunuyordu. Siyasal müdahalede yoğunlaşma anlamında enerjimizi kat be kat artırmamız gerekiyordu. Ama biz hedefe kilitlenmek noktasında asgari bir başarı düzeyi sergilemekte zorlandık. Bu zorlanma ister genel planda kadroların birikim yetersizliği, isterse pratikte tayin edici yol yöntem ve araçların tespiti ve devreye sokulması noktalarında tecrübe yetersizliği şeklinde ortaya çıksın; bunların önceden görülmesinin ve pratikte yol gösterici ve destekleyici araçların devreye sokularak giderilmeye çalışılmasının taşıdığı önem ortadadır. Aynı ihtiyaç yerel örgütlerin kendi altına dönük siyasal-örgütsel müdahalesi için de geçerlidir.

Süreci daha etkin ve daha hızlı müdahale açısından, önceden görülebilecek, planlanabilecek, müdahale edilebilecek ve giderilebilecek ihtiyaçların karşılanmasını, hiçbir biçimde sürecimizin kendi "olağan" gelişme seyrine bırakmamalıyız. Sürece daha bilinçli, daha aktif ve çok yönlü bir iradi müdahaleyi örgütleyebilme sorunu üzerinde yoğunlaşmalıyız. Siyasal gelişmelerin ve kitle hareketinin mevcut seyri koşullarında, politik örgütsel çalışmamızı daha etkili kılmak alanında iyimser bir beklenti, bizi gecikmiş dersler çıkarma sonucu ile yüzyüze bırakabilir.

Hareketimiz mesafe aldıkça, sınıfa karşı sorumluluklarımız azalmamakta, tersine artmaktadır. Görevlerimiz kolaylaşmamakta, tersine zorlaşmaktadır. Artık siyasal sınıf ve iktidar savaşı arenasında işçi sınıfının devrimci önderliğini örgütlemek iddiasını taşıyoruz. Bu da önümüzdeki sorumlulukları bu geniş kapsamıyla kavramamızı, vasatlığı mahkum etmemizi ve sınıf mücadelesinin bütün cephelerinde kendisini sürekli yetkinleştiren bir devrimci pratik sergilememizi gerektiriyor.

Deniz ERDEM

EKİM 3 Genel Konferansı

Örgütsel ve Siyasal Tartışmalar ***(Tutanaklar)***

EKSEN YAYINCILIK

EKİM davasını kazanacağız!

Marks'ın *Gotha Programının Eleştirisi*'nde, komünist devrimin süreçlerine ilişkin çok bilinen bir tahlili vardır. Orada şöyle diyor: "*Burada uğraştığımız şey, kendi temelleri üzerinde gelişmiş biçimiyle değil aksine kapitalist toplumun içinden çıktığı biçimiyle bir komünist toplumdur; yani her bakımdan, ekonomik, ahlaki, düşünsel olarak hala bağrından çıktığı eski toplumun izlerini taşıyan bir toplum*".

Marks'ın bu değerlendirmesini veri alarak, hatta "çarpıtarak", başka bir alana, EKİM'in oluşum süreçlerine aktarmak istiyorum. "Burada uğraştığımız şey, kendi temelleri üzerinde gelişmiş biçimiyle değil, aksine küçük-burjuva devrimciliğinin içinden çıktığı biçimiyle bir komünist harekettir. Yani her bakımdan; örgütsel kültür, değer, gelenek ve alışkanlık olarak hala bağrından çıktığı küçük-burjuva devrimciliğinin izlerini taşıyan komünist bir hareket."

EKİM, herşeyden önce böyle bir kopuş için temelli bir girişimdi. İdeolojik, politik ve örgütsel tüm alanlarda küçük-burjuva sosyalizminin yarattığı tahribatın "doğum lekelerini" sırtında bir dönem taşımak zorunda idi. Eğer bu konuda öncel bir bilince sahip olmasaydı, zorunlu nesnel kötülüklerle başetmesi mümkün olamazdı.

Küçük-burjuva sosyalizminden proletarya sosyalizmine geçişte, Lenin'in ünlü özdeyişiyle "alışkanlıkların gücü en tehlikeli güçtür" sözünde olduğu gibi, düşünsel süreçlerde ideolojik kopuş, pratik-örgütsel kültür ve davranışlarda kendisini aynı zamanlamayla varedemiyor. İnatçı bir mücadele dönemini zorunlu kılıyor. EKİM'in ayracını "sosyalist devrim" üzerinden kavrayanların mekanik ve eklektik yaklaşımları, ideolojik zayıflığın yanısıra geçmişi yargılama gücünden, kendisini yeniye uyarlama ve içselleştirme yeteneğinden yoksunluğun ifadesiydi.

Nasıl ki sosyalist toplum kendisinden önce yaratılmış hazır biçimler bulamıyorsa, EKİM de pratik-örgütsel süreçlerde, embriyon biçimler hariç, böyle hazır malzeme bulamamıştır. Sınıf çalışması, fabrika hücreleri temelinde örgütlenme vb. tümüyle geçmiş tarihsel deneyimlerden çıkarılmış genellemelerdi. Elindeki mevcut potansiyel sınıf çalışması nasıl yapılır, fabrika hücreleri nasıl kurulur, müdahalenin biçim ve yöntemleri nelerdir, bu konularda hiç bir deneyime sahip değildi. Türkiye sol hareketinde sınıf çalışması, TKP, TİP ve benzerlerinin reformist sendikalist çalışmasının ötesine geçememiştir. Bundan dolayı EKİM'in yeniliği, sınıf çalışmasının yeniliğiyle örtüşmektedir.

Bunları neden yazmak ihtiyacı hissediyorum? Söylediklerim aslında genel çerçevesiyle tümüyle bir tekrardır. Ama heyecan duyuyorum. Bu partinin eşiğinde olmanın heyecanıdır. Bu heyecan güllük gülistanlık bir dönemin heyecanı mıdır? Hayır tersine, kat be kat fazla sorunlarla yüzyüze geleceğimizi bilmenin, ama aşabilme gücünü parti ruhuyla hissedebilmenin heyecanı!

Bugün yerel düzeyde bir çok sorunumuz var; insiyatifli davranmaktan sorgulamaya, sınıf mücadelesindeki deneyimsizlikten dar pratikçiliğe, ideolojik zayıflığa kadar... Ama bunlar asla aşılamayacak zayıflıklar değildir. Türkiye devrimci hareketinin en büyük yanılgısı ve yenilgisi, işçi sınıfının tarihsel misyonuyla gündelik bilincini birbirine karıştırmasıdır. EKİM'in sağlamlığı ideolojik tutarlılığında yatmaktadır. Sınıf hareketinin verili geriliği koşullarında ideolojik sağlamlığı olmasaydı, tasfiyeciliğin her türlüsüyle başetmesi mümkün olamazdı.

Bugün parti vurgusunun somutlanmaya çalışılması, kadro ve militanlar için hem bir uyarı, hem de bir motivasyon ve heyecandır. Parti ruhuyla yaşamak ve davranmak; bu, yeni ve enerjik bir girişim demektir. Sınıfın öncülerini bağrımızda toplayamadığımız bir aşamada, fabrika çalışmasında daha çok ısrar etmek, böyle bir çalışma içinde "cüruflarından" arınmış çelik gibi devrimciler haline gelmek zorundayız. Daha enerjik ve sonuç alıcı bir çabayla yürütülecek ısrarlı bir sınıf çalışması, EKİM davasını kazanmamızı garantileyecektir.

Y. ŞENER

Devrimcilerin gücü...

"Sizin gazeteniz en fazla 2-3 bin kişiye ulaşıyor. Oysa sadece bizim 30 bin tane silahlı adamımız var. Gücünüz neye yeter ki?" İşkencedeki yeni bir devrimciye yöneltilen bu soru uygulanagelen psikolojik saldırı manevralarına bir örnektir.

İşkencecilerin en çok kullandıkları yöntemlerden biri, devrimcinin iç dünyasına girip psikolojik çöküntü yaratmaktır. Bu yolla devrimciyi tam anlamıyla düzene kazanmayı amaçlarlar. Sıradan bir insan ya da toy bir devrimci kendisine sunulan bu mantık düzlemine kolayca kayabilir. Çünkü düşünce sistematiği yıllardır böyle bir mantıkla şekillendirilmiştir.

Sermaye sınıfı gücünü yalnızca üretim araçları üzerindeki mülkiyetinden almaz. O aynı zamanda ideolojik, politik, sosyal ve kültürel gelişim araçlarını da kendi tekeline almıştır. Bu araçlar sayesinde insanları kendi düşünce ve mantık sistemleri ile şekillendirir, burjuva ideolojisi ile yoğurur. Burjuva ideolojisine karşı asgari bir donanıma sahip olmayan bir kişi bu türden ideolojik saldırıları karşısında savunmasız kalabilir ve bir iç çöküntü yaşayabilir. İşkencecilerin yeni ve deneyimsiz devrimcilere fiziki işkenceden çok bu türden ideolojik saldırılar uygulaması boşuna değildir. Bu sayede kimi zaman istedikleri sonucu da alabilmektedirler.

İçeride işkenceci tarafından devrimciye yöneltilen bu saldırıyı, burjuvazi dışarıda, her türlü araç ve olanağını devreye sokarak çok daha kapsamlı bir şekilde işçi ve emekçilere yönelik olarak da yürütmektedir. Mücadelede asgari bir donanımdan yoksun yeni bir devrimci üzerinde bazen etkili olabilen bu yöntem, toplumsal gelişim araçlarından yoksun bırakılan geniş kitleler üzerinde çok daha fazla etkili olmaktadır. Denilebilir ki burjuvazinin istediği sonucu almadaki en etkili silahı budur.

Fakat işkencecinin karşısında ideolojik olarak donanmış bir devrimci duruyorsa, o böyle bir saldırı karşısında sadece tebessüm eder. Sermaye sınıfının ve iktidarının gücünün kaynağı nedir, bu güç nereden gelmektedir, o tüm bunları bilir.

Toplumsal gücün kaynağı sınıfların üretim sürecindeki yerlerinde yatar. Üreten sınıflar her zaman bu gücün yaratıcılarıdır. Kapitalist üretim sürecinde burjuvazi asalak bir rol oynarken, proletarya bu sürecin temel dinamiğidir. Burjuvazinin ve onun uşaklarının yaşamı proletaryanın ürettiği değerler sayesinde sürer. Yani yaşamın bizzat yaratıcısı işçi sınıfıdır. İşçi ve emekçilerin yarattığı değerler bütün insanlığın yaşamı ve gelişimi için fazlasıyla olanak sağlıyorken, sermaye sınıfı bu değerleri gaspedip insanlığın sefaleti ve yokoluşu pahasına kendi zevkleri için kullanır. Önemli bir bölümüyle de üretilen değerleri gaspetmek için oluşturduğu aygıtını tahkim eder. İşte böylesine asalak bir sınıf hem gereksiz hem de ortadan kaldırılması zorunlu bir sınıftır.

Burjuvaziyi iktidarıyla birlikte hakettiği mezara gömecek olan yegane güç tüm ezilenleri safına çekmeyi başarmış örgütlü bir işçi sınıfıdır. Burjuvazi bunun açık bilincine sahip olduğu için işçilerin bilinçlenip örgütlenmesini engellemeyi, ezilenleri bölmeyi hep birinci planda ele almıştır. Devrimcinin görevi işçi ve emekçilerin, şimdilik düzen tarafından bölünerek bloke edilen potansiyel gücünü harekete geçirmektir. Tarihsel gelişme bu gücün önünde hiç bir zorun başarılı olamayacağını kanıtlamıştır.

Sermaye sınıfı tarafından tüm ezilenlere karşı kullanılan her türlü araç ve olanak, işçi sınıfının yarattığı değerlerin gaspedilmesi sayesinde kullanılabilmektedir. Ordusu, polisi, MİT'i, parlamenter kurumları vb ile burjuva devlet aygıtı, işçi ve emekçilerin ürettikleri sayesinde ayakta durabilmektedir. Fakat işçi sınıfı siyasal bir örgütlülüğe sahip olmadığı için, onun ürettiği değerler burjuvazinin egemenliğini sürdürmesi için kullanılmaktadır. Onun içindir ki; "burjuvaziye karşı savaşımında proletaryanın

(Devamı s.23'de)

Yoldaşların siyasal özgeçmişlerinden...

EKİM: Marksist-leninist bir kopuş

Türkiye devrimci hareketiyle tanışmam ve ilk ilişkilerim '79'lu yıllara uzanır. Ancak küçük-burjuva devrimci hareketin ideolojik-siyasal çizgisini sorgulayıp aşan, onun gelenek, kültür ve alışkanlıklarından marksist-leninist bir kopuşu gerçekleştiren, proleter sosyalist bir ileri çıkışı ifade eden EKİM'le tanışmam ise çok gerilere uzanmıyor.

'70'li yılların ikinci yarısında Türkiye devrimci hareketi önemli bir yükseliş yaşamış, '78-79'lu yıllara gelindiğinde sürece damgasını vuran kitlesel hareketlilik tepe noktasına ulaşmıştı. Bu yükseliş ve hareketlilik, devrimci mücadelenin genişlemesini, militanlaşmasını ve devrimci radikal akımların güçlenmesini de beraberinde getirmişti. Bu süreçten politikadan en uzak kişilerin dahi etkileniyor, hatta süreç insanları kendiliğinden sürüklüyordu.

Bu dönemde liseye başladım. Öğrenci hareketinin hızlı bir yükseliş yaşadığı bu dönemde radikal ve militan bir akım olarak gördüğüm THKP/C-Acilciler ile ilk ilişkilerim başladı. Çevremde kendisini bu akımda ifade eden insanların var olması ve pratikteki radikal çıkışları beni kendine çekiyordu. Yavaş yavaş toplantılarında yer almaya ve eğitim çalışmalarına katılmaya başlamıştım.

Nüfusun ezici çoğunluğunun Arap-Alevilerden oluştuğu bir bölgede yaşıyorduk. O dönemde devlet tarafından tarafından Alevi-Sünni çatışmalarının kışkırtılmaya çalışılması, buradaki hareketliliğin daha da boyutlanmasına neden oluyordu. Bölge halkının taşıdığı saldırı korkusu, onların kendi güvenliklerini sağlamayı bir nevi üstlenen devrimcilerle ilişkilerinin gelişmesini kolaylaştırıyordu. Kentimiz, farklı ulus ve azınlıkların (Kürt, Türk, Ermeni, Arap), farklı dinsel inançların içiçe yaşadığı bir yerdi. Burada devlet tarafından oynanmak istenen oyunlar devrimciler tarafından boşa çıkartılıyor, dışarıdan getirilen faşist katillerin saldırıları püskürtülüyordu.

Yaşımın en heyecanlı dönemindeydim. Disiplinli bir eğitim çalışması yürütüyorduk. Toplumlar, ekonomi-politik, diyalektik materyalizm, devrimci ahlak vb. seminerler örgütsel yayınlarla besleniyordu. Bir süre sonra ben de eğitim çalışması yürütecek sorumluluğu yüklendim. Artık kendimi belli bir kimlikle ifadelendiriyordum. Acilci.

Ancak politik kimliğimin tam şekilleneceği dönem, '80 faşist darbesini önceleyen aylara denk düşer. Bu süreçte ciddi bir çıkmaza giren rejim önemli sonuçlara yolaçabilecek gelişmelerle karşı karşıyaydı. Yükselen hareketin tehlikeli sonuçlara yolaçmadan ezilmesi düzen için bir zorunluluktu.

Aynı süreçte sınıfsal temele dayanmayan küçük-burjuva devrimci hareket sıçrama yapamayınca tıkanmaya başlamış, yorgunluk başgöstermişti. Yükseliş yavaş yavaş düşmeye, kırılmaya başlamıştı. Bunların üzerine 12 Eylül faşist darbesi gerçekleşti. Devrimciler, ileri aydınlar tutuklandılar. İşçi sendikaları, devrimci kitle örgütleri, dernekler kapatıldı. Baskı ve zulüm arttıkça örgütler parçalanmaya ve dağılmaya başladı. Devrimcilerin büyük bir kısmı yenilgiyi baştan kabullendi ve teslimiyeti seçti. Devrimci hareket direnişsiz bir yenilgi alıyordu. Bunu devrimci parti ve grupların çözülüşü ve dağılışı izledi. Örgüt yöneticileri başta olmak üzere çok sayıda kadro ve sempatizan karşı-devrimin eline geçmiş, tutuklanmıştı. Bu kolay çözülüş ve dağılış, yığınların devrimcilere karşı güvensizliğini de beraberinde getirdi.

Artık mücadele ruhu yerine teslimiyetçi bir ruh egemendi. Oysa '71'de de devrimci hareket örgütsel varlığıyla beraber tüm lider kadrosunu kaybetmiş, ağır darbeler yemişti. Ama faşizme karşı militan kararlı bir tutum ortaya koymuş ve direnişiyle moral gücünü korumuştu. Bu nedenle, daha sonraki süreçte mücadeleye eğilimli kitlelerde sempatiyi yaratmış ve tekrar destek bulabilmişti. 12 Eylül faşist darbesi ise tam bir yıkıma yolaçmış, devrimci hareketin moral gücünü tüketerek değerlerin çürümesine, ideolojik kan kaybına yolaçmıştır. Örgütler karşı-devrim saldırısını püskürtme yerine yurtdışına kaçışı seçmiş, kitlesel olarak mülteciliğe, yurtdışı örgütleri haline gelmeye başlamıştı.

THKP/C-Acil de, başlangıç sürecini kısmen farklı yaşamış olsa da, kısa sürede önderlik düzeyindeki kadroları dahil yurtdışına taşınmaya başladı. Yurtiçi-yurtdışı sorunları derken tıkanma, örgüt içi kan dökmeler ve tasfiye süreçleri birbirini izledi. Başlangıçta illegal yayının devam etmesi ve ciddi bir kadro kaybı yaşanmamış olması da sonucu değiştirmemişti, değiştiremezdi de.

'80 sonrası üniversite yıllarımdır. İnsanların kendini ifade edemediği, örgüt varlığının hissedilmediği, sessizliğin hüküm sürdüğü bir dönemdir. '87 sonrası ise, hem dünya, hem Türkiye devrimci hareketi, hem de benim için yeni bir dönemdir. İşçi eylemlerinin büyüyerek geliştiği, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin '87-89 yıllarında toplumun gündemine yerleştiği, öğrenci hareketinin de yer yer canlanmaya başladığı bir dönemdir bu. Bu hareketlilik devrimci hareketi canlandırdı, kendiliğindenci bir biçimde de olsa toparlanmaya ve örgütlenmeye itti. Her devrimci akım gibi biz de (Acil) biraraya gelmeye, yayın etrafında toplanmaya, dernek, sendikalar, halkevleri ve okul derneklerinde az sayıda da olsak çalışmaya başladık. Ben kamu emekçilerinin yürüttüğü sendikal mücadele hareketine katıldım. Pratikte olmak yeni bir çabayı ve sorumluluğu beraberinde getiriyordu. Politika üretmek, yaşama geçirmek ve kendi kendime yetmek zorunda kalıyordum. Dağılmadan geri kalan unsurların örgüt yaratıp ileriye çıkma arayışları, geçmişle ciddi bir hesaplaşma yaşanamadığı için bir türlü toparlanmayı ve örgütlü bir güce dönüşmeyi sağlayamıyordu. Eski tarzda bir toparlanma artık mümkün görünmüyordu. Devrimci niyet, devrimci kaygılar, araştırma-inceleme bir ileri çıkış ve dönüşüm için yeterli değildi. Devrimci kimliği korumaya, geliştirmeye ve sıçrama yaşamaya bu çabalar hiçbir şekilde yetmiyordu. Eski gelenek üzerinden eski tarzla bunu yapmak mümkün değildi. Politik-ideolojik tartışmalar ve belli gelişmeleri yaşansa da bir yere gelip tıkanıyordu.

Faaliyet siyasal sınıf pratiği üzerinden yürütülemiyordu. Diğer devrimci akımlarla tartışmalar da bana yeni bir şey sunmuyordu. Bununla beraber sendikal mücadeledeki yerimi koruyordum. Dünyada da gerici rüzgarların estiği bir dönemdi bu. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki çöküş vb. doğrudan doğruya Türkiye devrimci hareketi üzerinde de etkisini gösteriyordu.

'93'lerde bazı yoldaşların EKİM'le tartışma yürüttüklerini, ardından kendilerini EKİM'de ifade ettiklerini söylemeleri başlangıçta bende pek olumlu bir etki yaratmadı. Bu kişilerin sorumluluklarını yeterince yerine getirmediklerini düşünüyordum. Öte yandan da EKİM'in yayınlarını okuyup, ilişkide olduğum yoldaşlarla tartışmaya çalışıyordum. Bu dönem, tam bir tıkanıklık yaşadığım ve aşmaya çalıştığım bir dönemdir. Okudukça belli netlikler oluşuyordu. Tekrar marksist klasiklerin bir kısmını gözden geçirme ihtiyacı duyuyordum. Bir süre sonra kendimi EKİM'in perspektifiyle ifade edebileceğimi düşünmeye başladım. Hatta artık perspektiflerini savunuyor, devrimcilerin acil görevi üzerinde duruyor ve tartışıyordum.

Bu dönemde EKİM'ci bir arkadaşla görüşmelerimiz başladı. Bu aynı zamanda politik-ideolojik ayrışma sürecimin hızlanmasına neden oldu. EKİM'in perspektifini kendi çalışma alanımda uygulamaya başladım. EKİM'in proleter sosyalizm adına yarattığı imkan ve birikimden parti, devrim ve sosyalizm davası için yararlanmanın devrimci bir görev ve sorumluluk olduğu düşüncesini taşıyorum. Küçük-burjuva ideolojik-politik platformdan marksist-leninist bir kopuşu gerçekleştiren EKİM'in proleter sosyalizm adına bir ileriye çıkış olduğunu savunuyor ve bu bilinçle devrimci sorumluluk ve görevlerimi yerine getirmeye çalışıyorum.

EKİM I. Genel Konferansı'nda belirtildiği gibi; *"İşçi sınıfı devrimcileri olarak komünistler için devrimci sürecin bugünkü evresinde en acil görev, Türkiye işçi sınıfının marksist-leninist temellere dayalı devrimci sınıf partisini yaratmaktır. Komünistler bu sorunu çözüme kavuşturmadan devrimci siyasal mücadelelerinde kalıcı nitelikte hiçbir temel adımı atmayı umamazlar. Parti, sonraki adımlarında güvencesi zorunlu bir ilk adımıdır. Devrim ve iktidar mücadelesinin bugün kavranması gereken en önemli halkasıdır"*. İhtilalci marksist-leninist partiyi yaratmanın eşiğinde olduğumuz bu süreç bize daha ağır görevler yüklemektedir. Bu süreçte enerjimi en verimli şekilde kullanmaya ve devrimci görevlerimi yerine getirmeye hazır olduğumu belirtiyorum.

A. T.

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Örgütlü birleşik mücadele kendini dayatıyor

Ben Merter'de **Serten Tekstil**'de çalışan bir işçiyim. İşyerimizde kapitalist sömürü patronlar, müdürler ve patronun köpekleriyle sürdürülüyor ve olanca hızıyla büyüyüp azgınlaşıyor. İşyerimizde yaşadığımız bir çok olumsuzluk tüm örgütlü-örgütsüz işçilere mücadeleyi dayatıyor. İşçilerin birliği yakıcı bir sorun olarak çözümlenmeyi bekliyor.

İşyerimizde yaşadığımız başlıca olumsuzluklar; ücretlerin çok düşük olması, zamanında verilmemesi, yemeklerin kötü olması, hatta bir çok kere bu yemeklerden dolayı rahatsızlanma, fazla mesai dayatmaları vb... Bu uygulamalar kapitalist sömürü çarklarının işlemesi ve büyümesi için işçilere dayatılıyor. İşyerimizde bu dayatmalara karşı yakıcılığını hissettiren en büyük sorun örgütlü birleşik mücadeledir. Önümüze bu örgütlülüğü yaratmayı hedef olarak koymalıyız. Bu örgütlülük temelinde haklarımızı kazanmayı öğrenmeli, öğretmeliyiz.

Sorunlarımız yalnızca maddi olumsuzluklarla kalmıyor. Yanısıra insanlık onurumuzu zedeleyici bir takım hakaret ve fiziki saldırılara da maruz kalıyoruz. Böylece örgütlenme girişimlerimize karşı bize gözdağı vermeye çalışıyorlar. Baskılar örgütlü mücadelemiz önünde engel olmamalıdır. Mücadelemiz bireysel çıkarlar için değil, sömürüsüz, sınıfsız ve kardeşçe bir dünya için olmalıdır.

Bir tekstil işçisi/İstanbul

14 Aralık mitingi ve reformist önderlik

Ankara mitinginde polisin ilk saldırısı karşısında belli bir dağınıklık ve kaçışma yaşansa da kısa sürede toparlanıldı. Sloganlarla polise karşı ilk tepki konulmaya başlandı. "Baskılar bizi yıldıramaz!", "Yılgınlık yok direniş var!" vb. sloganlar atıldı. Toparlanan kitlenin coşkusu ve kararlılığı arttı. Bunun üzerine polis saldırıyı kesmek zorunda kaldı. İlk saldırı karşılandıktan ve aşıldıktan sonra kitle birbirine daha kenetlenmiş bir şekilde, ikinci bir saldırıyı karşılayacak bir ruh hali içinde yeniden yürüyüşe geçti. Bu saldırı sonucunda kitle daha ileri sloganları atar hale geldi. "Yaşasın sınıf dayanışması!" daha sık atılan ve kabul gören bir slogan oldu.

Genel olarak polisle karşı karşıya gelme konusunda bir korku olsa da, doğru bir önderlikle polise karşı koyan, gerektiğinde onunla çatışan ve barikatları aşan bir memur hareketini geliştirme zemininin mevcut olduğu bu mitingte açıkça görülmüştür. İlk saldırı sonucunda güvenlik zincirleri oluşturulmuş, saflar sıklaştırılmış ve Kızılay meydanına gelinmiştir. Kortejlerin bir kısmı alana yerleştikten sonra polis yeniden barikat oluşturmuş ve tekrar saldırmıştır. Saldırı haberinin alınması üzerine; bütün kortejler alana girip polis barikatı kaldırılıncaya kadar mitinge başlamama ve alanı terketmeme kararı kitleye duyurulmuştur. Bir emekçinin bile kanı akarsa, bunun sorumlusunun devlet olacağı açıklanmıştır. Bu açıklama üzerine alandan, "Baskılar bizi yıldıramaz!", "Yılgınlık yok direniş var!" sloganları yükselmiştir. Fakat kitlenin bu ileri tutumunu sürdürebilmesi için yapılması gereken yapılmamış, KESK yönetimi sözünün arkasında durmamıştır.

KESK yöneticilerinin reformist anlayışından dolayı, kamu emekçi hareketi sahip olduğu potansiyele rağmen daha militan bir karakter kazanamamaktadır. Mevcut yönetim daha çok günü kurtarmak için eylem yapmakta, mümkün olduğu kadar devletle, onun alandaki temsilcisi olan polisle karşı karşıya gelmemeye çalışmakta, gerekirse bunun için taviz vermek anlayışıyla hareket etmekte, kitlesini de bu doğrultuda etkilemeye çalışmaktadır.

Fakat bilinmelidir ki, sermaye rejimi en sıradan tavizleri verebilme esnekliğinden bile yoksundur. Bugünkü koşullarda savaşmadan, bu savaşımın gerektirdiği bedelleri ödemeden hak elde etmek mümkün değildir. Ancak bedel ödemek göze alındığında haklar kazanılabilecek ve korunabilecektir. Ve öncelikle bedel ödemeyi göze alması gerekenler de hareketin önderleri olmak zorundadır. Bedel ödemeyi göze alamayanlar, kendi öznel durumlarını bütün kitleye mal ederek hareketi bunun üzerinden değerlendirir, kitlelerin geriliğini kendilerine kalkan edinirler. Bunun için de kitle

hareketini daha ileriye taşımaya çaba harcamazlar. Fakat gelişen, militanlaşan ve politikleşen hareketlerin kendi önderlerini yaratacağı ve ayak bağlarını bir kenara fırlatıp atacağı da açıktır.

14 Aralık Ankara mitingi herşeye rağmen rağmen ileri bir eylemdir. Polisle karşı karşıya gelinmesi, saldırıların göğüslenebilmesi ve kitlelerin mücadeleye duyduğu eğilimi açığa çıkartması bakımından önemlidir.

D. A. /İstanbul

Sınıfla buluşmayı başarmalıyız

Genelde işçi sınıfının, özelde ise belediye işçilerinin bugün geri bir durumda olduğu açıktır. İşçi sınıfının bu durumu tarihsel açıdan çok gerilere dayanır. 1900'lerden sonra gelişen Amele Cemiyetleri kent kökenli işçileri bünyesinde toplamıştır. Ancak ne genelde işçileri kucaklayacak bir sendikal birlik oluşturulabilmiş, ne de işçi sınıfının siyasal öncüsünü yaratılabilmiştir. 1946'da çok partili sisteme geçişle birlikte sendikal haklar nispi olarak genişlese de, DP iktidarı döneminde de sendikal ve siyasal yapılara saldırılmış, bir çoğu kapatılmıştır.

1963'lerde toplumsal muhalefetin gelişimiyle TİP kurulmuştur. İşçi sınıfı örgütlülüğünü temel aldığını iddia etse de, TİP bunu başaracak bir ideolojk, siyasi ve örgütsel bütünselliğe sahip değildir. 1967'de DİSK'in kurulmasıyla sınıfın sendikal birliğinin yaratılması gündeme gelmiş, ama sınıf sendikacılığı hedeflenmediği için reformizm aşılamamıştır. '70'li yıllarda devrimci örgütler ortaya çıkmış, fakat sınıf hareketi bu yıllarda da siyasal öncüsüyle buluşamamıştır. '70-'80 arası dönemde sınıf zeminine dayanılmadığı için, kitlesel bir büyüme yaşansa da, sınıfın gerçek anlamda siyasal öncüsüyle birleşmesinin kanalları açılamamıştır.

'80 darbesiyle genelde işçi-emekçilerin ekonomik-demokratik haklarına, özelde de devrimci güçlere karşı topyekün bir saldırı yöneltilmiştir. Uzun bir suskunluk döneminden sonra işçi sınıfı ekonomik-demokratik hakları için '80'li yılların ortasında yeniden mücadeleyi yükseltmiştir. Ama bir kez daha önünü açacak bir siyasal öncüye sahip olamamanın sorunlarını yaşamıştır. Hem sendikal hem de siyasal alanda sınıfla buluşmayı sağlayacak bir faaliyet tarzı geliştirilememiştir. Bugün hala da siyasal öncünün işçi sınıfının öncüleriyle buluşması temel bir sorundur.

Sınıfla buluşmayı sağlamanın araçlarından biri olarak işyeri komitelerinin oluşturulmasının önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu komitelerin merkezileştirilerek sınıf sendikacılığı temelinde örgütlenmesi, siyasal öncüsüyle organik bağının kurulması gerekir. Bu yapılamadığı sürece işçi sınıfı sağ ve sol sendika ağalarının tekelinde erimek, düzen içi kanallara çekilerek ehlileştirilmek sorunuyla karşı karşıya kalacaktır. Bugün temel sorunumuz işçi sınıfının ekonomik-demokratik haklar mücadelesini siyasal iktidar mücadelesiyle birleştirerek iktidara yürümek sorunudur. Bunun yol, yöntem ve araçlarında yaratıcı olmalıyız.

Fatih Belediyesi'nden bir grup devrimci işçi

Düzen kirli yüzünü örtmeye çalışıyor

Susurluk kazası devletteki çürüme ve mafyalaşmayı açıkça ortaya koydu. Şimdi kendi iç hesaplaşmalarını bir an evvel gündemden kaldırmak için sözde soruşturmalar yürütüyorlar. Olayın üzerine gidiyormuş gibi görünerek gerçekte olayı hasıraltı etmek istiyorlar.

Kendi aralarındaki çıkar çatışmalarının bunca pisliğin ortaya dökülmesine yol açmasından en çok rahatsızlık duyanlar da tekelci burjuvalardır. İshak Alaton; "*Otoriteyi elinde tutanlar köşeye sıkıştıkça daha da saldırganlaşıyorlar. Sıkıştıkça çok tehlikeli yolları seçebiliyorlar. Giderek daha da kötü olacak diye düşünüyorum ve endişeleniyorum.*" demektedir. Bu sözlerin gerisinde, artık bu düzenin ve onun kirli yüzünün işçi ve emekçiler nezdinde tüm çıplaklığıyla algılanmaya başlanmasından duyulan tedirginlik vardır. Bu onları korkutuyor.

Düzen cephesi pisliklerinin üzerini kapatmak için her zaman yaptığı gibi gündemi değiştirmeye çalışmaktadır. Devrimciler ve komünistler etkin bir propaganda ve ajitasyon faaliyetiyle açığa çıkan çürüme ve kokuşmanın yarattığı olanaklardan en iyi biçimde yararlanmak zorundadırlar. İşçilere ve emekçilere oy verdikleri düzen partilerinin ne işe yaradığını ve tek kurtuluşun kendi iktidarımızı kurmakla sağlanacağını göstermeliyiz.

Komünist tekstil işçisi/İstanbul

Okurlardan / Yoldaşlardan...

algılanabilir: Mücadele grevlerinden farklı olarak, parti disiplininin, bilinçli idarenin ve politik düşüncenin en yüksek ölçüsünü gösteren, yani şemaya göre kitle grevlerinin en üst ve en olgun biçimi olarak görünmeleri gereken gösteri grevleri, gerçekte hareketin **başlangıçlarında** en büyük rolü oynarlar. Örneğin 1 Mayıs 1905'te Varşova'da tüm işlerin durdurulması, sosyal demokrasinin aldığı bir kararın böylesine hayrete şayan biçimde uygulanışını gösteren ilk olay olması açısından, Polonya'daki proleter hareket için yaygın etkileri olan bir gelişmeydi. Bunun gibi aynı yılın Kasım ayında Petersburg'da yapılan destekleme grevi de, Rusya'da bilinçli, planlı bir kitle eyleminin ilk provası olması açısından büyük bir etki yaratmıştır. Aynı şekilde Hamburg'lu yoldaşların 17 Şubat 1906'da yaptıkları "kitle grevi provası" da, o denli çok tartışılan silahın ilk yeni deneyi olarak, üstelik de öylesine başarılı olan ve Hamburg işçi sınıfının mücadele isteği ile sevincini öylesine inançla anlatan bir deney olarak gelecekteki Alman kitle grevleri tarihinde mükemmel bir rol oynayacaktır. Ve aynı şekilde, Almanya'daki kitle grevleri dönemi bir defa ciddi biçimde başlayacak olursa eğer, 1 Mayıs'ta gerçek bir genel iş bırakmaya götürecektir. Mayıs bayramı doğasına uygun biçimde, kitle mücadeleleri göstergesinde ilk büyük gösteri olarak onurlandırılacaktır. Bu anlamda, Köln Sendikalar Kongresinde "topal beygir" olarak adlandırılan Mayıs bayramının büyük bir geleceği ve Almanya'daki proleter kitle mücadelesinde önemli bir rolü vardır. Ancak ciddi devrimci savaşımın gelişimiyle bile bu tür gösterilerin anlamı hızla yiter. Tam da hazırlanmış plana göre ve partilerin parolası üzerine gösteri grevlerinin oluşmasını nesnel olarak mümkün kılan uğraklar olan proletaryanın eğitiminin ve politik bilincinin büyümesi, bu türden kitle grevleriyle olanaksız hale gelmektedir; bugün kitlenin en çalışkan öncüleri olan Rusya proletaryası gösteri grevlerinin sözünü dahi duymak istemiyor; işçiler artık şakadan anlamıyor ve şu andan itibaren yalnızca tüm sonuçlarıyla birlikte ciddi bir mücadeleyi düşünmek istiyorlar. Ve 1905 Ocak'ındaki ilk büyük kitle grevinde gösteri unsuru her ne kadar amaçlı değil, içgüdüsel, kendiliğinden bir biçimde hala bir rol oynamışsa da, tersine Rus sosyal demokrasisi Merkez Komitesi'nin, eğitimli proletaryanın zayıf eylemlere ve sade gösterilere karşı olan eğiliminin bilinmesine rağmen, Ağustos'ta dağıtılmış olan Duma için bir gösteri olarak kitle grevi düzenleme girişimi başarısız olmuştur.

2. Ama, eğer gösteri grevinin tali türü yerine, bugünkü Rusya'da proleter eylemin asıl taşıyıcısı durumunda olduğu şekliyle mücadele grevini göz önüne alırsak, burada ekonomik ve politik uğrağı birbirinden ayırmanın olanaksız olduğu görülür. Burada da gerçek, teorik şemadan oldukça sapmıştır ve içinde salt politik kitle grevinin mantıken en olgun ve en üst aşama olarak sendikal genel grevden türetildiği, ama aynı zamanda da net olarak ayrı tutulduğu titiz tasarım Rus devrimi deneyimiyle temelden çürütülmüştür. Bu yalnızca, 1896/1897 yılında Petersburg dokuma işçilerinin ilk büyük ücret mücadelesinden Aralık 1905'teki son büyük kitle grevine dek süren kitle grevlerinin hiç fark edilmeden ekonomik nitelikten politik niteliğe geçtiği ve böylece de ikisi arasında bir sınır çizmenin neredeyse olanaksız olduğu tarihsel içerikte de ifadesini bulmaktadır. Büyük kitle grevlerinin her biri, Rus kitle grevlerinin genel tarihinin küçük çapta bir tekrarıdır ve politik gösteriye dek uzanan basamakları çıkmak için salt ekonomik ya da en azından kısmi sendikal bir anlaşmazlıkla başlar.

1902 ve 1903'te Rusya'nın güneyinde oluşan büyük kitle grevi sağanağı, gördüğümüz gibi Bakü'de işsizliğe karşı alınan önlemlerden kaynaklanan bir anlaşmazlıktan dolayı, Rostov'da demiryolu tamirhanelerindeki ücret farklılıklarından dolayı, Tiflis'te tezgahtarların çalışma süresinin kısaltılması için verdikleri mücadeleden dolayı, Odessa'da tek bir küçük fabrikadaki ücret mücadelesinden dolayı başlamıştır. 1905'teki Ocak kitle grevi Putilov fabrikalarındaki bir iç anlaşmazlıktan, Ekim grevi demiryolu işçilerinin emeklilik sandığı için verdikleri mücadeleden, son olarak da Aralık grevi posta ve telgraf çalışanlarının birleşme hakkı için verdikleri mücadeleden gelişmiştir. Hareketin ilerleyişi genelde ekonomik başlangıç etabının devre dışı kalmasında değil, daha çok politik gösteriye uzanan basamakların geçildiği hızlılıkta ve kitle grevlerinin eriştiği noktanın aşırılığında ifade bulmaktadır.

Ancak eylem genelde ekonomik mücadeleden

politik mücadeleye doğru değil, tersine de gider. Büyük politik kitle eylemlerinin her biri, politik doruk noktasına ulaştıktan sonra ekonomik grevlerden oluşan muazzam bir kütleye dönüşür. Ve bu yine yalnızca büyük kitle grevlerinin her biri için değil, devrimin bütünü için geçerlidir. Politik mücadelenin yayılmasıyla, netleştirilmesiyle ve güçlendirilmesiyle ekonomik mücadele gerilemediği gibi, kendince eşit adımlarla örgütlenir, güçlenir ve yayılır. İkisi arasında tam bir etkileşim vardır.

Politik mücadelenin her yeni atılımı ve zaferi, içinde aynı zamanda dışsal olanakların genişlediği ve işçilerin durumlarını iyileştirmeye olan iç dürtülerinin, onun mücadele hevesini yükselttiği ekonomik mücadele için güçlü bir itilime dönüşür. Politik eylemin her köpükleşen dalgasından sonra, içinden ekonomik mücadelenin bin çeşitli saplarının göğe fışkırdığı verimli bir yenilgi kalır geriye. Tersi olduğunda da böyledir bu. İşçilerin sermaye ile olan dinmek bilmeyen mücadele durumu, onun savaş enerjisini tüm politik molalarda ayakta tutar, ya da başka bir deyişle, o, proleter sınıf gücünün politik mücadele için güçlerini yenilediği sürekli taze kaynağı oluşturur. Ve aynı zamanda proletaryanın yorulmak bilmeyen ekonomik sondajı her an kah orada kah burada tek tek keskin çatışmalara yol açar ki bunlardan da ansızın büyük ölçekli politik çatışmalar patlar.

Kısaca: Ekonomik mücadele, politik bir düğüm noktasını bir diğerine iletendir; politik mücadele ise ekonomik mücadele için gerekli zeminin periyodik şekilde tohumlanmasıdır. Nedenler ve sonuçlar burada her an konumlarını değiştirirler ve böylece kitle grevi dönemindeki ekonomik ve politik uğrak, titiz şemanın istediği gibi, birbirlerini içsel olarak ayrıştırmaktan ya da dışlamaktan çok Rusya'daki sınıf mücadelesinin içiçe geçmiş iki yanını meydana getirirler. Ve **onların birliği** işte kitle grevidir. Eğer o ince elenip sık dokunmuş teori "salt politik greve" varabilmek için kitle grevi üzerinde yapay mantıksal bir otopsiye kalkışırsa, bu açımlama esnasında, her bir diğerinde de olacağı gibi, görüngü canlı özüyle görülmeyip sadece öldürülecektir.

(Devam edecek)

Devrimcilerin gücü...

(Baştarafı s.17'de)

örgütten başka silahı yoktur". Ancak kendi partisiyle kenetlenen bir işçi sınıfı üretimden gelen gücünün bilincinde olabilir ve bu gücü tüm ezilenlerin yararına kullanabilir.

İşte işçi sınıfı devrimcisi tüm bunların bilinciyle hareket eder. O herşeyden önce en devrimci sınıfın, yani yaşamı yaratan sınıfın bilinçli ve örgütlü bir üyesidir. Bu nedenle, ideolojik-politik çizgisiyle, militan kişiliği ve devrimci kimliğiyle yenilemez bir niteliğe sahiptir. Bu özellikler ona kitlelerin öncüsü olarak mücadelenin her alanında asla boyun eğmeme sorumluluğu yükler. Bu sorumluluğun bilincinde olan bir devrimci işkencede düşmanını dize getirecektir. Mücadele yalnızca devrimcilerle sermaye iktidarı arasında geçiyormuş görünümü verebilir. Fakat bu, karşıt iki sınıf arasındaki uzun soluklu bir savaşımın sadece en keskin alanı ve bir parçasıdır. Gerçekte bu savaş bütün alanlarda şu veya bu şekilde sürmektedir. Nihai sonuca, ki bu proletaryanın tarihsel bir zorunluluk olan zaferidir, bütün bu mücadeleler sonucunda ulaşacağız.

A. JİYAN

Düzeltme

1 Aralık '96 tarihli 158. sayımızın 16. sayfasında, G / İstanbul rumuzuyla yayınlanan *"Tutsak Yoldaşların Mektuplarında YDÖ Temsilciler Konferansı"* başlıklı metin içi ek, gerçekte Malatya Cezaevi'ndeki bir tutsak yoldaşımıza aittir. Düzeltiriz.

Teori ve Program Sorunları

EKSEN YAYINCILIK

1905 Devrimi'nde kitle grevi-I

Rosa LUXEMBURG

(...)

Rus devriminin bize gösterdiği şekilde kitle grevi, öyle değişken bir görüngüdür ki, politik ve ekonomik mücadelenin tüm evrelerini, devrimin tüm aşama ve uğraklarını içinde yansıtır. Kullanışlılığı, etki gücü, oluşum uğrakları durmadan değişir. Devrim bir darboğaza girmiş gibi görünürken, birden bire ona yeni, geniş perspektifler açar ve tam bir kesinlikle başarılı olunacağına inanıldığı sırada ise başarısızlığa uğrar. Bazen büyük bir dalga misali tüm imparatorluğun üzerine dökülür, bazen ince ince akıntılardan dev bir ağa bölünür; bazen taze bir kaynak misali yer altından fışkırır, bazen toprağa sızarak tümüyle kaybolur. Politik ve ekonomik grevler, kitle grevleri ve kısmi grevler, gösteri grevleri ve mücadele grevleri, her bir meslek dalının genel grevleri ve her bir kentin genel grevleri, sessiz ücret mücadeleleri ve kanlı sokak savaşları, barikat savaşları, = bunların hepsi içiçe, yanyana giderler, kesişirler, birlikte taşarlar; sonsuza dek devinen, değişen bir görüngüler denizidir bu. Ve bu görüngülerin devinim yasası netleşir: Bu yasa bizzat kitle grevinde, onun teknik özelliklerinde değil, devrimin politik ve sosyal güç ilişkilerinde yatmaktadır. Kitle grevi mücadelenin bir biçimidir yalnızca ve çatışan güçlerin ilişkisinde, partinin gelişiminde ve sınıfın bölünmesinde, karşı devrimin konumunda yapılacak her değişiklik hemen binlerce görünmez, ancak denetlenebilen yollardan grev eylemini etkiler. Ama bu arada grev eylemi bir an bile durmaz. Sadece biçimini, esnemesini, etkisini değiştirir. O devrimin canlı nabzıdır ve aynı zamanda onun en güçlü işletme çarkıdır. Tek sözcükle: Rus devriminin bize gösterdiği şekliyle kitle grevi, proleter savaşımının daha güçlü bir etkisi yararına kılı kırk yararak icat edilmiş şeytanca bir araç değil, **devrim içinde proleter kitlenin hareket biçimi, proleter mücadelenin görüngü biçimidir.**

Buradan kitle grevi sorununun yargılanması için birkaç görüş noktası türetilebilir:

1. Kitle grevini tek bir bölüm, tek başına bir eylem gibi görmek tümüyle terstir. Kitle grevi daha çok sınıf mücadelesinin yıllar süren, hatta belki de on yıllar süren bir döneminin tanımlanmasıdır, onun toplu adıdır. Salt politik, planlı ve amaçlı başlatılmış ve sonuçlandırılmış kısa bir tek perdelik oyun olarak kitle grevinin şeması, Rusya'da dört yıldan bu yana meydana gelmiş sayısız ve en değişik kitle grevlerinden sadece bir tanesine ve tali olan bir oyun türüne uymaktadır: Salt gösteri grevine. Şu da unutulmamalı ki, beş yıllık dönemin akışı içerisinde Rusya'da, olağan olarak sadece bazı şehirlerle sınırlı kalan bir kaç gösteri grevi görmekteyiz. Örneğin Varşova ve Lodz'da her yıl yapılan Mayıs bayramı genel grevi böyledir. Esas Rusya'da 1 Mayıs şimdiye dek kayda değer çapta bir iş bırakma ile kutlanmamıştır; 11 Eylül 1905'te Varşova'da, idam edilen Marcin Kasprzak'ın anısına yapılan cenaze töreni biçimindeki, 1905 Kasım'ında Petersburg'da, Polonya ve Litvanya'daki olağanüstü hal durumunun açıklanmasına karşı bir protesto gösterisi biçimindeki, 22 Ocak 1906'da Varşova, Lodz, Czestokova ve Dobrov kömür havzasındaki gibi kısmen bir kaç Rus kentinde de Petersburg katliamının yıldönümünde anma günü biçimindeki kitle grevleri; ayrıca 1906 Temmuz'unda Tiflis'te, divanı harpte askeri isyan nedeniyle yargılanmış askerler için bir sempati gösterisi olarak genel grev, nihayet aynı yılın Eylül ayında az önceki nedenden dolayı Reval savaş mahkemesinin duruşması esnasındaki grevler hariç bütün diğer büyük kısmi kitle grevleri ve genel grevler birer gösteri değil, mücadele greviydiler ve böylelikle de çoğunlukla kendiliğinden, her defasında özgün, yerel rastlantısal nedenlerden plansız ve amaçsız oluşarak, asli bir güçle büyük hareketlere doğru yönelirken, "düzenli bir geri çekilmeye" yönelmeyip kah bir ekonomik mücadeleye dönüşmüşler, kah bir sokak savaşına, kah kendiliklerinden sönmüşlerdir.

Bu genel tablo içersinde salt politik gösteri grevleri muazzam alanların tam ortasındaki tek tek küçük noktalar gibi tümüyle tali bir rol oynamaktadırlar. Fakat burada zamanı göz önüne alırsak, şöyle bir hattın ortaya çıktığı

(Devamı s.22'de)